

ב"ה סאטמאר תע"א. שנה ראשונה חוברת א' חורש תמוז תרפ"ה.

מגד ירחים

יוצא לאור פעם אחת בחודש

כולל מגדים חדשים גם ישנים, ביאורים ופירושים, ברע"ת קדושים, לכל חפציהם דרושים, על פרשות התורה, יפוצו אורה, וגם על ידרכי חכמה, האזהרים, כוונות מחובבים, דרושים לכל חפציהם, בזמניהם, פנינים יקרים מפי סוחרים וספרים, בעזרת יוצר הרים.

מאת

יוסף חיים הכהן ווייס

מחירו לשנה מאה וארבעים, לעי' לאמעריקא ב' דולרים, לאזעמביא 30 כתרין, ובער"ת, לשאר ארצות.

מחיר מודעות לפי גודל השטח. קצת גליק בודר שנים עשר, לעי'.

מחברים השולחים ספריהם יתפרסמו בהירחון.

MEGED JERUCHIM

REVISTA LUNARĂ TALMUDICĂ-ȘTIINȚIFICĂ

REDACTEUR:

JOSIF WEISS

ABONAMENTUL ANUAL

LEI 140

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA

SATMAR, Piața Latinităi 14.

Cenz. Rabbi Ig. Klein Sătmar.

TIPOGRAFIA JACOB VIEDER SEINL

הסכנות אדומות הרב הגאון הצדיק ראבי"ד דקהלתינו הקדוש
סאטומארע י"א.

ב"ה

הנה עובדי ה' עובדי המושלג צמורה ויט כבוד מו"ה
יוסף חיים הכהן ווייס נ"י עסקיק ילד צדעמו להוליל
לחור עמון ירחי על אגדה עקדל פרסיות סמורה דבר
צמחו נקמרים חרקים גם ימים רבותינו צעלי אגדה ללקט
מחס לנים ופרחים עתקים עדצט וכוסת לנים לעטר
צמח סלחן עלבים עלכי רבן ומלמדיהון וצעלי צמים
חמר חין קימק צידם לחטט צקמרי אגדה צכל עמס חס
עמלח העדר הקמרים והן עמלח חקרן הזמן לעבן ינלח
ערוך לעכו ולהתענג צמח דברי חכמים וכוסת עגדיהם,
וגם צדעמו ליתן מקום לצעלי אגדה להקמיע צרחות
וצקוקי דרבנן וצעלי צמים וחוצני אגדה צפתונו. עגד ירחים
חמר יוטיפ ח"י עידי חודש צמחה ויען כי רחם רחמי
קיהי לתועלת גדול לחלו סמוסכים ורלים חמר אגדה
וכבר חמרו חז"ל כל סלח טעם אגדה לח טעם ירחי עיב
קמתי לח חכלה עלהעלך קוד צעד עוב"ד ולצקס חמצי
לסיות חמר לצבר עולה לצרחי ה' ויתרצט כבוד סמורה
וכבוד טעים על ידינו חכיר.
יום ג' חויצ ספרים יקע לעיק.

אליעזר דוד

בלאטניו עמרם גרינוואלד זצלה"ה.

מגד ירחים

יוצא לאור פעם אחת בחודש.

כולל מגדים חדשים גם ישנים ביאורים ופירושים ברעת קדושים לכל חפציהם דרושים על פרשיות התורה יפוצו אורה וגם על מדרשי חז"ל דאהובים כוויות מחוטבים דרושים לכל חפציהם בזמניהם פנינים יקרים מפי סופרים וכפרים בעזרת יוצר הרים.

מחיר מודעות כפי גודל השטח.
מחיר גיליון בודד 12 לעי.
אדריססה לשליחות ח"ת ובסמים.
JOSEF WEISS, SATMAR
Piata Latinitatei 14.

מחירו לשנה בארצנו 140 לעי.
בסעעכייא 30 קראנען.
באמעריקא 2 דאללאר.
משחלם בראש.

א חבת

והנאון כו' רבי חיים האלבערשטאם זצ"ל זאנז

בפסוק ויחט אותה לפני פרש"י ור שוחט ואלעזר רואה ודקדקו המפורשים הלא כיון שהשחיטה כשרה כזר לאיזה צורך היי ראית אלעזר. גם צ"ב הלשון אלעזר רואה ולא אמר ואלעזר עומד על גבו ופי' הנאון הנ"ל עפ"י תרגום יוב"ע ויבדקינה בתמני סרי טריפנוכ' המפרש לאפוקי ממיד דסמכין ארובא וא"צ בדיקה אלא שריפה כשהיא שלימה כדי לקיים בה תמימה ע"כ ואמר הגאון הנ"ל עפ"י ש התוס' שבת כ"ב בר"ה וכי לאורה שהי' אהרן רואה מה שכתוך הטפיח ומה שכתוך החבית לאור הענן כי הענן מגלה להם מסתרות מה שאין העין יכול לראות וא"כ היי יכול לקיים תמימה ולשרוף איתה כשהיא שלימה גם למ"ד דאין סמכין על הרוב ע"י אור הענן וז"כ רמ"י (והוא מספריו) ואלעזר רואה באור הענן ובדק בח"י טריפוח כדי לקיים שניהם כלומר שלא לסמוך על הרוב ולשורפה כשהיא שלימה עכ"פ ח"ת.

אמר הגאון עט דברי חוס' שנת הכל פרקמי קוסי' גדול אחד על ע"כ הסוס' מכות זיין דלרע"ק דאמר חלו היינו צקסדריין לא ס"י חדם נהרג (ומולס וכי' הסוס' דגזי' חילל שנת ס"י חומרים דלמא העמלל טיפה ס"י וסוי' עדות סח"ס ילפי' חמנס קסה חין נקיים מקרל קודם מחלליה מות יוננס

והתועים חרץ צח"ע ס"י ז' ידים לקיים הקרח צח"ע סחיללה סצח
ואח"כ ילדה וטרפה חנה יולדת חבל צח"ע חס"י דחייסין לעיפוטא
עכ"ד. וכל הצח חל חוכו יתנה עהעקוסס עלים סכ' צחורה דנהרג
ועיקר סקילה צצח ילפין עעקוסס וח"ל דעקוסס סורחם סעה
ס"י זה חיו דר"ע ס"ל לס"ס נחכוון וז"כ ע"כ ידע דחייצ עיתה
ויקסה ח"ך ידע עקודס סטרנשוו דלעמל טריפה כיון דרע"ק חייג
לעיפוטא וצמלפול ים לווער דלכחורה כיון דמי הרי חית ליה חזקה
סחינו טריפה חונס בצר כחצו חוס' צחולין י"ח דהוי חזקה סלח
נחצרה עפולס חונס חותן סעערו על סר סיני סנחרפחו עוכל
חולי ח"כ ס"י סעה ענורר סה"י ססר טוצ חוקמין על חזקה וסנן
סכן לפי סכ"ל ח"ן סלן קוס"י דצנדצר ס"י רואיס ע"י סור סענן וידמו
כ"י חיו טריפה ודו"ק. קלרתי צח"ע. סעורר.

ב

הגאון כ"י מו"ה משה פאללאק באנהרד.
מסורה ג' פואספ איש סהור ואספ המצורע (מלכים ב' ה') ואספ נדחי
ישראל (ישעי' י"א) הכוונה עפ"י מאחז"ל ויקהל משה עשה לך
קהלות גדולות בשבת והמפורשים דרשו סמוכין מקרא קודש לא תבערו
אש בכל מושבותיכם ביום השבת כי יען שבטלים ממשא ומתן
מדברים להר"ע והולכי רכיל ומבערים אש המחלוקת ע"כ העצה למנוע
מזה להקהיל קהלות ללמד לבג"תורה ונודע דרשת רז"ל קשומ עצמך
ואח"כ קשומ אחרים וכ"פ בס' מד"ש חכמים הזהרו אתם בדבריהם
מה שאתם מדברים תקיימו בעצמכם. ושמעתי רמז גזה הקורא את
שמע ולא השמיע לאזנו לא יגא הכוונה מי שקורא את שמע לאחרים
שיקבלו עול מלכות שמים אבל דא עקא שהוא בעצמו לא השמיע
לאזנו ולא קיים מוצא שפתיו לא יצא ונודע כי על חטא להר"ע בא
צרעת ועוד דרשו כי ישראל נשתעבדו במצרים בשביל חטא להר"ע
כפרש"י על מקרא אכן נודע הדבר ושוב נגאלו בזכות שלא דברו
להר"ע וזאת תורת דמסורה ואספ איש סהור מי שהוא איש סהור
זה יהי מבעלי אסיפות להקהיל קהלות ועי"כ ואספ המצורע לא יהי
עוד צרעת כי לא יחטאו בלהר"ע ובזכות זה ואספ נדחי ישראל כימי
צאתנו ממצרים יראנו נפלאות ב"א.

ג

הרב הקדוש רבי מאיר פרעמ שלאן זצ"ל
זאת חקת התורה פרש"י למי שהעמין ואוה"ע מובין את ישראל מה

המצוה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חקה גזירה היא
מלפני אין לך רשות להרהר אחריה ופ"י הרה"צ הג"ל כי השמן מתחלה
קודם עשות האדם המצוה מסיתו ואמר מה המצוה הזאת למען לא
יעשה אותה ואחר אשר כבר עשה רוצה לנסוע בלבבו נאות שעשה
המצוה על צד היותר טוב ועשה "מטעמים" לאביו שבשמים ע"כ אמר
חקה גזירה ה' א' מלפני" קודם עשיית המצוה אם בא להדריך מעשותה
תאמר לו גזירה היא מנותן תורה יתב"ש ואין לך רשות להרהר
"אחריה" כלומר לאחר עשיית המצוה אל תהרהר למען לא תבא לידי
נאות עכדפדות.

נאמר המאסף ויס להמליץ בזה הספילה והסר סטן ועלפנינו ונאמר
ר"ל דהסטן צל קודם עשיית המצוה סלח לעשות
ואם אין לנו סומעים לדברי כזצ"ו ועוסים המצוה אז יחפז לנקוט בלבו
תעלובת גלות לענן הפסיד לוהנו את המצוה כי תועבת ה' כל
גזם לב ע"כ לנו מתפללין והסר סטן "מלפנינו" ונאמר כי כלומר
קודם ולחמך קיום המצוה יסר ועליו דברי הסטן סלח יסלח צנו
והסן. הסוכך.

ד

הגאון כו' ר' יודא אסאד סער דא העל.

בפסוק באר חפרוה שרים כרוה נדיבי עם במחוקק במשענותם הכו'
בהקדם מאמר חז"ל לא ידעו רבנן מאי השלך על ד' יהבך
אמר רבב"ח זימנא חדא הוה אזלינא בהרי טייעא וקא דרינא טינא
ואמר לי שקול יהבך ושדי אנכלאי (מגילה ח"י) הכוונה רבנן שיושבין
באהל תורה ולא עסקו בדרך העולם להביא סרף לביתם והם לא ידעו
על איזה אופן ה' יפרנסם הלא נאמר וברכתך בכל אשר תעשה
וראו אח"כ שה' מזמין לת"ח נדיבי עם זובחי זבחי צדק להחזיק ת"ח
ואז הבינו הכוונה מה השלך על ה' יהבך וזכ"ה באר חפרוה באר
התירה חפרוה שרים שרי התורה כרוה מלשון קנין נדיבי עם המה
במחוקק והם במשענותם והבן.

ה

הרב הקדוש מרה יהושע רומח בעלזא.

פסוק וישמע הכנעני מלך ערד כו' פרשי זה עמלק ושנה לשונו לדבר
בלשון כנען כדי שיהי ישראל מתפללין להשם לתת כנענים בידם
והם

והם אינם כנענים וישראל ראו לבושיהן מלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען אמרו נתפללו סתם שנאמר אם נתון תתן את העם הזה בידי וקשה מדוע לא שינו גם את לבושיהן לכנענים ואז יתפללו ישראל על כנענים, וכי הרב הקדוש הנ"ל כי מותר גדול נלמוד מזה ולהורות נתן כמה צריך אדם לזהר בשינוי מלבוש וגם במצרים לא שינו את מלבושם להכירם שהם יהודים והעמלקים חששו שאם ישנו גם מלבושם ככנענים ישארו כנענים, והבן.

(אמר המאסף) טעמתי נוסף קדוש לצינו יחזקאל האלבערשטאם שינאווא סוף ה"י חומר פ"י הפקוק פ"צ וסאלס חסד נוסכנתה כו' וסעולות וסעמס על ציכס נודע לא חנוי וחלצונו "חסכס" וחס ציכס וחנוי פ"י נוסכז"ל צסזיל ד' דגרים נגאלו כו' ולא קינו חס מלצוס כלונאי ססלכו צעלצוסים סמיוחדים ליסכרלל וחס עסכרס ה"י לספור ולססוס עסדס חס סעלצוסים חסר ססלו לונסן יסחלנו למלצוס ה"י סיסכרלל וסודע כי מלצוס חס יספרו עסדס כסססן סעלצוס עסכרס ה"י נקודס וסזי רק לקסכיס וע"כ חנוי וסעמס על ציכס ועל צוסיכס ודפסח"ס ססורכ).

בלה

1

הרב הה"ג הדרשן מר"ה ברוך פיש בעיר ווילנא.

בפסוק ויחר אף אלקים כו' ויתיצב מלאך ה' בדרך לשטן לו והוא רוכב על אתונו כו' והקושי מבוארת הלא ה' נתן לו רשות לילך כאמו אם לקרוא לך באו האנשי קים כך אתם א"כ מה חרי אף הגדול הזה? אמנם עפ"י עובדא באיש אחד שהי' דרכו תמיד לילך ברגליו אל הכפרים לסחורה בדרך העניים פעם התקיימה עם חבריו וחפץ להלשין עליו אצל שרי הממשלה השכיר לו סוס לרכוב עליו למען מהר הדבר, ואמרתי כי עתה מבין מקרא קודש הנ"ל כי ה' חשב הנם שתאות לב בלעם הסיתו להתנגד לרצון ה' שאמר לו פעם הראשון לא תאור את העם כי ברוך הוא אולי היה זאת ברנע אשר לא יכול להשיב פני השרים הנכבדים אשר באו לקרוא לו אך בלכתו בדרך ברגליו יהי' לו זמן ועידן לראות סבלתו ובעוד שיתמהמה בדרך ישוב ויתחרט לזה אמר קום לך אתם והנה-האדם שאינו הולך מרצונו רק מהכרח זה אין דרכו להשכים בבוקר אמנם בלעם קם בבקר וחובש את אתונו

אתונו בעצמו לרובב עליו כדי לבא לבלק בזמן קצרי בעוד תאות לבו הרע בוער בקרבו מזה ראי שלא הלך מפני הכרח מחמת הפצירות שהפצירו בו שלוחי בלק אך מרצון לבו לכן ויחר אף אלקים כי הולך הוא בעצמו כי עד מוכיח שהי' שונא לישראל ע"כ ויתיצב מלאך ה' בדרך לשטן לו והטעם והוא רובב על אתונו למען מהר הדבר.

ז

רב גדול ודרשן מצוין שלים"א.

מסורה מן ארם ינחני בלק, ב' ינחני במעגלי צדק למען שמה ופירש הג"ל עפי"מ"ש מאויבי תחבמני מצותיך כי עלינו ללמוד ולעבוד את יוצרנו מהרשע העובד ליצרו כפ' בתלים זלעפה אחותני מרשעים עוזבי תורתך שאין אני לומד ק"ו אם רשעים עובדים ליצרם בכל כחם ואין להם שום בושה וכלימה לעשות רצון יצרם ומכ"ש שאני צריך לעשות רצון יוצרי, ויש להמליץ בזה כוונת הזמר במוש"ק נחנו בידך כחומר סלח נא על "קל וחומר" דק"ו ממש שאנו רואים בכל עת ובכל שעה הני כלבין דחציפין ואין אנו למודין ק"ו לעבוד את בוראנו ית"ש כמו שהם הולכין אחרי תאות לבם הרע, והנה בלעם בא בשביל כצע כסף מן ארם למול מחנה ישראל לקללם אע"פ שאמר לו ית"ש לא תאור את העם ולא עוד שנעשה חניג בדרך כמו שדרשו חז"ל ותלחין את רגל בלעם. וזאת תורת המסורה מן ארם ינחני בלק כן יעזור לנו השם לעבוד אותו וינחנו במעגלי צדק למען שמו עכרפח"ח.

ח

הגאון כו' רבי עקיבא איגר מפוזנא.

בפסוק לקב אויבי לקחתיך והנה ברכת ברך ומלת ברך כשפת יתר ואמר הגאון הג"ל דנודע שיש שני ימים בשנה קל"ב ימים המה ימי רצון כמו ר"ח שבת וי"ט שא"א בהם תחנון ונשאר רכ"ב ימים וזש"א בלק לקב אויבי לקחתיך כלומר לקללם גם בימי הרצון העולה לק"ב והנה ברכת בר"ך שגם בימים אשר המה מורים על הדין גתת להם ברכה ורפח"ח ש"י.

ט

הגאון כו' רבי שלום מרדכי הכהן ברעזאן.

בפסוק יול מים מדליו וזרעו במים רבים ופי' הגאון הג"ל עפי' המבואר

המבואר בתשובת מהר"ק דהיראות ענוות שבעלה נטבע במים שאין להם סוף לא נמסר רק לגדולי הדור והנה בש"ס נדרים דרשו הזהירו בבני עניים שמהם תצא תורה שנאמר יול מים מדליו ולזה מסיים הפסוק להשטענו שבניהם יהי ת"ח וגדולי הדור שבכחם להורות גם בדין מים שאין להם סוף וזשאה"כ וזרעו במים רבים עכדפח"ח.

י

הרב הדרשן הגדול מו"ה יצחק קונשטאט ראדוויץ.
פסוק מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל הכוונה כי אין אומה ולשון שעברו עלי כ"כ ולי הצרות ועודנה עומדת חיה וקיימה כמו ישראל כי שאר האומות לאחר ששקעה שמשם לא זרחה עוד כי בלע אותם המות לנצח לא כן ישראל אף ששחו כבר לעפר בכ"ז בקע כשחר אורם עוד הפעם והנה כמו שבטבע יש אביב וקיץ ובציר וחורף ארבע תקופות השנה כמו כן לכל אומה ישנם ימי עליה וירידה אלא שבשאר אומות אין כאן אלא פעם אחד ארבע התקופות אבל בישראל פעמים אין מספר כבר עבר עליהם ארבע תקופות אלה כמו הירח שמתכסה וחוזר לזרח וזש"א מי מנה כמה פעמים כבר שחה יעקב לעפר ומי יספור את רבע ישראל כמה פעמים עברו כבר את הררעים הא' ה' והבן.

יא

הרב הדרשן וכו' מו"ה אפרים וויינבערג אטלאנט (אמריקה)
פסוק מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמותה הכוונה מי מנה כמה ישראלים הנשרפו על קדוה"ש ונעשו עפר וזה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל שנחתכו על ארבע חתיכות וזה לשון רובע רביעי וסיים תמות נפשי מות ישרים מי יתן שאמות מיתה פשוטה ולא בשריפה או כאותן שנחתכו אמנם ותהי אחריתי כמוהו כלומר חלקי בעוה"ב תהי כאותן הנשרפין על קדוה"ש והבן.

יב

הרב הדרשן חמפואר מו"ה אפרים בידערמאן פעסט
בפסוק מה טובו אהלך יעקב כו' ואחכמול אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות

מדרשות, ורש"י כ' שראה שאין פתחיהן מכוונין זה מול
 ע"כ אמר מה טובו, יש לפ"ש בדרך מוסר השכל כי נודע שחובה על
 האיש הישראלי להתפלל מלה במלה ויוציא ומפיו התיבות במתינות
 כאדם המונה מעות והנסיון למדנו בתפילות הבהכ"נ יצאו דחופים
 וחטפין התיבות וכל אחד רודף אחר חברו ואם בידו להשיג אומן
 מומחה יקרא וזה נקרא ע"ד המליצה פתחיהן של פיהם מכוונים זה
 מול זה אמנם לא כאלה חלק יעקב ומי חכם ישמור מאלה ויניח אותם
 לחטוף ולא יעשה כמתכונחם ויתפלל מתוך הסידור בשובה ונחת ולא
 ידקדק שפתחי פיו יהי מכוונים לפתחי פיו של חברו אל יחוש לזה,
 וזשאה"כ מה טיבו אהלך יעקב אלו בתי כנסיות ובתי מדרש ולכאירה
 מה טובם אם יחטפו את תפילתם הלא אז יותר טוב להתפלל ביחידות
 בביתו ועל זה אמר ראה שאין פתחיהן מכוונים זה מול זה כלומר אין
 אחד משניה על חברו ולא ילך אחר הקוצרים ואז בטח טובו אהלך
 יעקב אלו בתי כנסיות, והבן.

פנחס

יג

הרב הדרשן המפורסם מ"ה יוסף כהנא גראס בעיר שיקאגא (אמריקה)
 מדרש פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן כ"י בדיון הוא שיטול שכרו
 הכוונה כי מסירת הנפש על קידוש השם נחשב רק אם האדם
 חי חיי נחת ושלוה משא"כ באדם ק"ן בחייו ונבחר לו המות מתים אין
 נחשב למסירת הנפש כי הלא הוא עומד ומבקש מה קח את נפשי
 וע"כ אמר הכתיב פנחס שהי' אדם גדול ויקר הערך בן אלעזר סגן
 הכהן בן אהרן שהי' כהן והי' לו כל טוב מאתו וחי' חיי עונג ועכ"ז
 ויותר על כל תענוגי העולם ומסר עצמו על קדושת מסירות נפשו יש
 לה חשיבות ע"כ בדיון הוא שיטול שכרו.

ודרך דרוש יאמר עפ"י הרשב"א בתשובה בטעמא דשכר מצוה
 בהאי עלמא ליכא דגראה כנוטל שכר להעיד על מצותיו
 ית"ש אמנם במעולה שאין חובה רובצת עליו לעשותה כגון המקדש
 עצמו במותר לו יש שכר גם בעוה"ז כי אין עליו דין נוטל שכר להעיד
 רק כנוטל שכר לילך לראות המעשה למען יהי' עד בדבר (עי' חו"מ סי'
 כ"ט)

כ"ט שיטת הר"ר יקיר) וע"י מהרש"א בח"א סוטה על מאחז"ל כלום
אתה מבקש אלא לקבל שכר וא"כ צדיק נמור טוב לו גם בעוה"ז כי
הצדיק נמור מקדש עצמו גם במותו לו וע"ז מקבל שכרו גם בעוה"ז
ואחר כי פנחס קנא קנאת ה' צבאות בדבר אשר לא ה' מחויב כי
בועל ארמית קנאין פוגעין בו רקמי שירצה לקנא ואינו מחויב מהדין
וע"כ בדין הוא שיטול שכרו וזה נכון.

יד

הרב הדרשן כו' מו"ה שמעון פיינבערג נויארק (אמריקה).
במדרש בן עזאי אומ' כלל גדול בתורה שמע ישראל כו' בן זוכא
אומר ואהבת לרעך כמוך עמד ר' שמעון בן פוי על רגליו
ואמר פסוק זה כולל יותר את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש
השני תעשה בין הערבים הכוונה החוב על האדם להשתדל בכל כחו
שיתקיים בו כולך יפה רעיתי ומוס' אין כך בין בילדותו בין בזקנותו
זקנתו יכפר על ילדותו וילדותו לא יבייש את זקנותו כ"פ וישכם אברהם
בבוקר כו' שהשכים לעבודת בוראו בשחר טל ילדותו ויקח את שני
נעריו עמו" גם השני נערות לקח עמו כי אברהם זקן בא בימים
כנודע וזה רמז במקרא קודש הנ"ל את הכבש אחד תעשה בבוקר
בילדותו להיות בלא חטא ומוכן להקריב א"ע ואת הכבש השני תעשה
בין הערבים כלומר להיות ככבש הזה בעת זקתו וזה ודאי כלל גדול
בתורה אר"פ ב' יש לפרש דצריך להיות ככבש לעמוד בב' נסיונות
בבוקר כאשר יאיר אליו שמש הצלחה כאור נונה והולך ואור לא
ימערו קרסוליו וגם יהי ככבש השני הנעשה לקרבן ה' בין הערבים
כאשר יגמול השמש עשר מעלות אחורנית כי יראת ה' מהורה רק אם
עומרת לעד וחסד ומשפט אשירה לך וזה הכוונה את הכבש האחד
תעשה בבוקר בעת יורח לך שמש הצלחה ואת הכבש השני תעשה
בין הערבים כאשר יגמו צללי ערב וענני המצר וערפלי התלואה תכמו
שמי חייך ממזרח שמש הצלחתך ועד מבואו מהולל שם ה' והבן.
מטות

מסעות

מו

הגאון החסיד רבינו אליהו ווילנא. *תלמידי אלהי יצחק ה' יוסף*

מדרש איש כי ידור נדר לה' ה"ד כי לא ידע אדם עתו כדגים ועוד
איתא במדרש על מקרא קודש הג"ל ושאה"כ כצל ימינו עלי
ארץ ועוד מבואר במדרש ושאה"כ אדם ביקר כל ילין ליישב בחדא
מחתא עפ"י דמבואר בנמ' שלא יאמר אדם לה' חטאת רק חטאת לה'
כי אולי ימות האדם מיד כשאומר לה' קודם שיאמר חטאת נמצא מוציא
ש"ש לבטלה וזה כוונת מדרשים הג"ל איש כי ידור נדר לה' כלומר מי
שיחפון להדיר בנדר עליו לומר נדר לה' והטעם שזא ימות ושאה"כ
כי לא ידע אדם את עתו ובזה מבוארים גם יתר המדרשים הג"ל כמובן.

מסעי

מו

הגאון מו' יקותיאל יודא טייטלבוים סי' געט.
בפסוק אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו ממצרים ביד משה ואהרן
עפ"י הכבואר במדרש על מקרא קודש ישראל נושע בה'
תשועת עולמים לשעבר ה' הנאולה ע"י בוד' לכן לא ה' נאולה שלימה
אבל לע"ל תהי' התשועה ע"י הקב"ה וע"כ יהי' תשועת עולמים וזאת
תורת המסורה ג' פעמים פדות ושמתי פדות (חסר וי"ו) כי לא ה' הפדות
והנאולה במלואה ולא היתה נאולה שלימה והסבה יען כי פדות שלח
לעמו ע"י שליח אבל לעתיד כי אס"ה החסד ע"י הקב"ה בעצמו אז
והרבה עמו פדות תהי' פדות מלא והבן והנה כתבו כי בר"ת אלה
מסעי בני ישראל שם רמו אדום מדי בבל יון הוא יען אשר יצאו ביד
משה ואהרן ע"כ לא היתה נאולת מצרים נאולה שלימה ה' יזכנו
לנאולה שלימה וקרובה אמן.

י"י

הגאון בעל חתם סופר. *כל כדיתא* *על יעקב ואלהי אית*

בפסוק ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם
למוצאיהם כי מאהבת השם לעמו ישראל צוה לכתוב
מוצאיהם

מוצאיהם מה שיצאי מדרך הצוב והישר במ זה וכסר בה הסיבה היתה
 "למסעיהם" עבור טמיל הדרך זמן רב ועיני בדרך כחם ע"כ הלכו
 לפעמים דרך עקלקלות ונטו מנת"ב הצדק אבל באמת הוא להיפך
 ואלה מסעיהם מדוע הלכו ונסעו נסיעות רבות יען שחטאו וקלקלו
 מעשיהם כי אם לא חטאו חיש מהיר נכנסו לארץ והבן.

יח

הרב הגאון ר' יעקב טענענבוים פו טנאק.

פסוק אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים יש לפרש
 עפ"י הנודע ששינוי אויר יזיק להתולכים ממדינה למדינה והרוצה
 ליסע ממקום אחד לחבירו צריך לשבות במזג ששם עוד השינוי
 האויר אינו גדול כ"כ זמן מה וירגיל עצמי להאויר וככה יעשה פעמים
 הרבה וזה פירוש מקרא קודש ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתיים כי
 קרוב הוא וכשיבואו מיד לארץ יזיק להם השינוי אויר ונסעו אלה
 המצות וחני בכל מקום שבאו למען ירגילו עצמן לאט לאט להאויר
 וזה הכוונה בפסוק (פ' דברים) רב לכם שבת בהר הזה להרגיל בשינוי
 האויר ומעתה תוכלו ליסע ולבוא הר האמורי וזשאה"כ אלה מסעי
 בני כל אלה המסעות שנסעו הי' יען שיצאו מארץ מצרים ואם יבואו
 מיד לארץ ישראל יזיק להם שינוי האויר והבן.

יט

הרב הגאון מו"ר א"ז סופר פאק ש.

במדבר כיון שאמר הקב"ה למשה להבדיל ערי המקלט א"ל למה
 א"ל למי שהורג את הנפש בשגגה ינוס שמה אמר משה
 צריך אני לומר שירה שהרגתי את המצרי שנאמר אז יבדיל ואין אז אלא
 שירה שנאמר אז ישיר משה והכוונה יען שברח משה מפני פרעה
 ה"הורג בלבי אולי חטא בזה כי זה מורה על הסרון במחון כאשר מי
 את ותראי מאנוש ה' לי בעוזרי אבל כאשר צוה ה' להפריש ערי
 מקלט לנוס שמה הרוצח להציל עצמו מיד נואל הדם מזה נראה כי
 ה' חפץ שיתנהג האדם בדרך הטבע גם אם חף הוא מנפש וחונה
 מלאך ה' סביב ליראיו שלא יכול נואל הדם לעשות לו מאומה בכ"ז
 אין סומכין על הנס כאשר פרשו מה מצעדי גבר כוננו בכ"ז ודרכו
 יחפץ

יחפץ ה' חפץ דרכו שילך בדרך השבע ע"כ טוב לכרוח לערי מקלט
ע"כ שמח משה שגם הוא עשה כן, והבן.

כ"ה

יוריש דייטשע ערקלעהרונגען.

בפסוק יפקוד אלקי הרוחות לכל בשר איש על הועדה כו' ולא תהי' עדת
ה' כצאן אשר אין להם דעה, משה רבינו בעטעט, השם יתברך זעטצע
איינען מאן איבער ישראל דאמיט דיא געמיינדע ניכט זייא וויא שאפע
דיא קיינען הירטען, האבען יעדע גמיינדע וועהלט זיך איין אבערהויפט איינען
מנהיג אבער דאסס ציעל אונד צוועק דער תכלית דעס אבערהויפטעס איזט
פערשיעדען דיא יראים וואהלען — זיך איינען מנהיג דאמיט ער זיא בעלעה-
רען ערמאנהען אונד מדריך זיין זאל, אבער עס גיעבט געמיינדען דיא
איבערהויפט פאן יראת שמים ניכט וויפען אונד ניכט הערען וואללען צו
וועלכעס צוועקע וואהלען דיוע איינען רב אונד מנהיג, וויר וואללען דיעס
מיט איינעם ביישפיעל (משל) ערקלעהרען פאר פיעלען יאהרען אלס דיא
אוהר ערפינדען ווארדע וואר עס פיר דיא עשירים פיר דיא בעס-
סערע קלאסעס איין שטאלץ איינע ציערדע איינע אוהר אים ציממער
צו האבען דא וואנהטען אין איינעם דארפס צווייא רייכע בויערען דער
איינע קויפטע זיך אין דער שטאדט איינע אוהר דיא שכנים (נאכ-
באהרען) בעוואונדערטען דיעס מייסטערסטיקק דא שפראך דיא פרוי
דעס אנדערן רייכע בויערען צו איהרעס מאננע ער מאגע אויך איינע אוהר
וויא דער נאכבאר קויפען איך מאגע זיא ניכט זעלבסט ווען איך דיאזעל-
בע אומוונסט בעקאנמען מעכטע דיא אוהר איזט פיר מיך איין אונברויכבארעס
דינג איינעס טאגעס שפראך צו איהם זיין שכן ווארום ער זיך קיינע אוהר
קויפט? דא גאב ער איהם צור אנטווארט וואצו מיר איין זאלכעס דינג
וועלכעס נור צו מיינעם נאכטיילע דיענען ווירד איך קאנן ניכט עסטען
ווען איך וויל דענן דיא אוהר צייגט נאך קיין מיטטאג מארגענס קאנן איך
ניכט שלאפען נאך מיינען לוסט דען דיא אוהר צייגט עס איזט שאן שפעט
דאהער וואצו איינע צרה אים הויזע? איך וואונדערע מיך אויף דייך דאסס
דיא דיער איינע אוהר געקויפט האסט, דא אנטווארטעטע איהן זיין שכן
הערע מיר גוטער פרייגד אין אונזערער צייט ווער נור איין וועניג אויפגע-
קלערט איזט האט איינע אוהר אים הויזע זא מיסטעט איך איינע קויפען
דאמיט מאן מיר ניכט דען פארווארף מאכען זאלל דאסס איך איין צוריקק-
געבליעבענער אונוויסענזער בויער בין אבער איך האבע דיע אוהר גלייך
ביים קויפע זא ריכטען לאסטען דאסס איך דיא צייגער נאך מיינע געפאללען
ריכטען קאנן בין איך הונגריג ריכטע איך דיא צייגער אויף מיטטאג אויזט.
דיא גוטצאנווענדונג דעס ערוועהנטען משל איזט דער רב אונד מנהיג
איזט וויא דיא אוהר אויך ער צייגט ווען מאן עסטען דארף ווען עס ערלויבט
איזט

איזט צו ארבייטען גון ווער ערנסט וויסען ווילל וואן אונד וואס ערלויבט
איזט ערוויבט זיך איינע זאלכע אוהר ד"ה איינע זאלכען מנהיג אונד ריכ-
טעט זיך נאך זיינען פארשריפטען אונד מאסטרעגעלען אבער נישט רעליגעזע
גמיינדען וועלכע זיך אין איהרען טון אונד לאסטען נישט פארשרייבען לאס-
טען וואללען אונד נאך וויללקיר האנדלען איהרע תאות ליידענשאפטען אונד
בעגירדען נישט בשראנקען אונד בעצעהמען וואללען. וואצו איהנען אין
מנהיג דער איהנען מאראל מוסר פרעדיגען זאלל ? עס איזט אבער שאן
זיטעט אונד געברויך דאס איינע געמיינדע איינען ראבבינער האבען זאלל
אבער זיא וואהלען זיך איינען זאלכען ראבבינער דער איהרעם וואונשע
עגטשפריכט דיא אוהר געהט וויא זיא וואללען ער איזט איין רועה איין
הירט אבער נישט פיר זיינע קהלה זאגערדן ער וויידעט זיך זעלבסט דאהער
בעטעטע משה רבינו השם יתברך מעגע איינען זאלכען מנהיג איבער ישראל
בעשטעללען דער פיר זיא לעבט אונד שטרעבט דאמיט דיא געמיינדע נישט
זיין כצאן אשר אין "להם" רועה וויא שאפע דיא פיר זיך קיינען הירטען
האבען. ווי ישוב שופטנו כבראשנה ב"א:

כו

וידבר משה אל ראשי המטות כו' זה הדבר כו' לא יחל דברו ככל היוצא
מפיו יעשה. אונזערע חכמים זאגען אין דען שפריכען דער פאטער
(פרקי אבות) לא המדרש עיקר אלא המעשה נישט דאס פרעדיגען אונד
דושן איזט דיא הויפטזאכע זאגערדן דיא טאט דער לעהרען ערציעלט מעהר
ערפאלג ווען ער מיט דען גאטטגעפעלליגען האנדלונגען אלס ביישפיעל
פאראנגעהט אלס מיט זיינע ווארטען דען ברוב דברים לא יחלל פשע מיט
בלאסטען רעדען קאנן מאנן נאך לאנגע נישט דיא זינדען דער מענשען פער-
מיידען וואסט גוצט עס ווען דער מניד שארפע מאהנונגען אונד תוכחה פאר-
טראגט אונד ער זעלבער זיין מאראל אונד מוסר נישט העלט חכמים הזהרו
בדבריהם זאנען אונזערע געלעהרטען אין דער משנה דאס הייסט איהר
ווייזען דיא איהר איין צו בערויף געמאכט דאס פאלק צו בעלעהרען זייד
זעלבער פארוויכטיג דאס איהר אייער געשטראכענעט מןאראלישעס ווארט בע-
אבאכטעט דען הקורא את שמע ולא השמיע לאונו לא יצא. ווער פיר א-
דערע פערקינדעט דאס שמע דאס ווארט גאטטעס אונד זעלבער נישט בע-
הערציגעט האט זיינע טפליכט אונד אויפגאבע נישט ערפיללט. ועשית הישר
והטוב אלו אגדות משובחת באדם איבען דאס רעזוליקע אונד גוטע דאס
זינד דיא בעסטען רעדען. השי"ת צייגטע משה רבינו ע"ה דיא מגורה באצבע
מיט דעם פינגער דאס לייכטענדע אידעאל דער תורה ליעגט אין טהון אונד
האנדלען דאהער זאגט משה פיר דיא ראשי המטות פיר דיא הייפטער אונד
פיהרער דעם פאלקעס לא יחל דברו. לייטער אונד פיהרער דעם פאלקעס ענט-
ווייהעט נישט זיין ווארט ככל היוצא מפיו יעשה ער זעלבסט האנדלען גאנץ
זיא ער געשפראכען האט דאן ווערדען זיינע ערמאנהענדען ווארטען

צעהענן לביתו ליתן לו חת צמו לחסא, צצית מוחנו זה מלא מרגוע
 לכפסן ויסב צפלוה וסוקט סכים חמדות וסמו ילא לתהלח ומתקבל
 לאצ"ד צעיר יונגצונללוי צסנת תק"ח צן סמונה עסרה סנה סנה
 סרת צקודט סלסה סנים ויסב לפרחא וסחל לדרוט צרצים ונאכוק
 עליו סמחאקור ילא להמנצורג ויסב צצית חצי זקנה קל חסמו חוהצ
 תורה ר' מרדכי סבתן בסנה אחת ויסב סכית לפרחא צסנת תע"צ
 וצצית מרדשו עסה לו יסיצה גדולה קל תורה ואליו נאסמו ונקצוי
 תלמידים סרבה לסמוע פלפוליו סנפלחים וסמו ילא לסס צארץ.
 רבינו יהונתן לא ססחפסן צלעודי ססלבה לצד ומעוף סכלו סכציר
 נסחו גס לעדפים סונים וגס צהס לא מנח די רעצון
 נספו ויפן גס אל סכעית סקצלה וסחי לו לעוקס כל יני חייו, ציעיס
 סהס ילאן פליקי תלמידי סצחי לצי יע"ס להליצ לסס יד צארלות
 ססכנו וסחל סמיוחדים סססס נסמייס חיון ססכיל להלצים אח תורה
 רצו נסחלות סקצלה ולעור צהס עיני רצבי סדורי וסרצ רצי יסונסן
 נלכד צסחיתותיו ויעסוק עליו חוט קל חסד כי ידו סכון ענו לכקות
 אח עלנו ען סססר סזה צל גס סוח צין סמוחעים על סססר
 סגדול חסר סכריצו צצרחא על כל סדצקים צסית סצחי לצי יע"ס
 צסנה ספ"ס, גדולי פרחא חסר סספלחו על רוצ סכעמו סגדולה
 צתלמוד ופוקקים ועל חריפ"י סכלו מנו חוחו לדרסן צעיר פרחא
 וסוח ספליח לקחת לבות סועעיו גס צלרסוחיו כי נעמו, ויננח חן
 גס צעיני גדולי סכוריס וגס צעיני סציסוק סחנצלנציער עכס
 סיצסחויסיס חסר סיה גס נצקל ספרי יסרחל ציעיס סהס וידו כצדה
 פליסס ויפק מנחו רלון לסס לו רסיון לסדפיק אח סתלמוד צצלי
 צסנת ספ"ס צסיוי סס סתלמוד לסס סלכות חצל צכל זסח לא ילאו
 ללור צסמסך כסס סנים כ"ס חסס עוסכחות וסדל ללחס לוגרי
 נסצנת סצקורת סצסס וע"י ססססרצות סזסח מלא רציו יסונסן
 ידיס לעסות קוצה גס לכלל יסרחל וצנלסכות קהל פרחא סלך
 לווינח ויסקד לצקל גזרות רסות חסר סיה מוחות על יסודי צסעהענן
 חך כצוד מורמו ונעסיו סקוציס לטונת חסיו לא ענודו לו לססמכות
 לאצ"ד צעיר עין צסנת חצי צקוט סרצ ר' יעקב ריסר צעל סצות
 יעקב כי עוד זכרו לו סססר סנכפל עליו לפנים ורק חסרי כעס
 סנים זכס להיות נצחר צמין לאצ"ד צסנת תק"ח.
 סנעסן יצל צמוצרת סצפ"ל

כח

שאלות לחרד התלמידים

א) היכי תמצא סחס יעסה צסנת חצי נלסכה כגון סלח יעסה רק
 עקירה לחור יח"י חייצ וסס יעסה גס אח ססססס
 יח"י פסור ?

(ג) איש אחד שאל להגאון נלצ"ס לחזור הנה יש חרם רגמלוה"ג
לצלי לפהו נכתב חתונה צלי רשות חס עותר לקרא חס
הנכתב חס מחוזה והסיו צלחות הלל גמול ערובה (צצ"ק כ"ח)
חס על פתיחה ח"צ על "הקריאה" לא כל סכן.

ל

ארגו מכתבים.

לרבים חידושים צאגדה טונים ונכוחים העובקרים לרשות חור
עולם קצב נכל הצעה"ח בן נכוחים חנחני לקצב עירכס
חידושים צאגדה נגאונים עפורקנים ונזכיר גם סס עטלחם לידיו.
משה ב"ו קצבנו יקרתו ורלינו כ" קופ"ר נחריך נחור ואחר כי ד"ת
נעוה כו"ס עליו לקיים להולאות הדפוס אשר רצה עלינו ואז נעלה
בקטנו מאיר חין הזען עקבים להמערב דצברים כאלו. דוב עכטנו
הגדיל עכ"צ וקצבנו רק צגנור קידור האומיות וזה דבר השעטת יסדר
נחמר אחד להוצרת הצע"ל חנוס יקלר צאנע"ר וה' טוהיו יחריך.
זאב כל החללות קטות ומטונה זאת לרצים חללחה.

מחבר. ש. צאנע חזקה לחצר שאין מוליא נחמ"י דבר טחיו נחוקן
חנוס צעקוס דחיקה לצדורי לריך לצרר ע"כ יטלה עקודס
קפרו ונטינות עין צקרת עליו ואז נערכנו צרצים וחמו הקליחה.
שמואל דרסנו אחר הצמור אשר טואל וחינו עולה ימט ושנעמתי כי
העולם נעקטים חתן לצנתיסט צעס כותן לחס (צראד-געצער) וחינס
נעקדקים לקטול נתי? חס ח"ו גם צפסח ודל"צ קות חל ה' ויטלה
לך. צזרו נקודס.

מחבר ש"ל בפ"ק קצבנו קטרו קטון הכמות והאיכות לענות הקדמות
אשר קופ"ר נחריך וגונור הלל הגדול על קפרו
ובחברתי נחמנו"ל פקחים ע"ה כזיתח פקחח והלולא פקח חגרה
(צירקלני פקחים ע"ז הלכה י"ח הגירקח פקחח כזיתח והלולא
נחצר חגרי"ח) וכאשר יאנור נטל הקדנוכי המרכנולת מחרים חס
החזים צקריאחיה ולעקותיה ולצקוף חמלץ צילת פסוטה צפרוקה ודל"צ.

ארגון מכתבים.

השוואל צפ"ק חכמי סופתי צמס גדול ה' חצמס סאלו מצרכים
 ח"ס חת רפאל מיום חמסה עשר צלצ צצרכת כתיבה
 וחתימה קוצה יפן דחסנזן חמשה עשר באב פולס צגמטריח כחסנזן
 על כתיבה וחתימה טובה וחול קפס כפיקיר לחדון ית"ס.

לרבים חוצרת חחת למצחן חנו טולחים לכל דורס חמנס מצקסים
 חלחנו כל ח"ס חסר לא יחפין לצול פתיח כי יסלח לנו
 חזרת החוצרת חסר סלחנו לידו או כסף וחזירו. מנחם ית"ס לכגד
 פיקיו נחחכנוזל קסוק ענמך וחח"כ קסוק חחרים ויפה חומר ח"ח
 לצחר נוסח סתפלת בצרכת הסודק סאלו חומרים וחחן לנו חיים
 כו' חיים סים "צחס" ירחת סמים כל הדברים טובים מצקס על
 עלנו רק "צירחת סמים חומר סים "צחס" כלומר צחצרו כי כל
 חסר דורס וחוקר רק ירחת סמים על מצירו. מחבר צימ"ס סללו
 חדצר פס סמרפ"ס לצוצחו חקותי סעודדי כי חצח ענו לצמק
 ססוס ויפיק רלון, ב) חין חני מצקס חיו פרק צעצור זה רק למחן
 סמלס ולסגדיל חורס ולסחדירס סכני יוכן לסמוד לימין כל מחצר
 חסר יחפון להדמיס חצורו צצסד"ס סל יחצרכת. מאיר סלחסי לו
 צרכת, מנח סוב" וצטח נחלחו ספרה לו ונח"ל (ולח מולח) חסה מלח
 סוב כי צסחחחן צ' גצירים וסכיתס מפזרים נדוכיל או צלתי ספונה
 "נח"ל צקמן וקימנך פטירים, קמלכ"ס כלומר צכני קמל"ס ססוח
 סלסון, "נח"ל ודל"צ. נויארק מדוס צלחמריקה כולס עצינים על סכגינה
 ולחוריד על ס"ץ? רלו זה חדק וכצכר ח"י לעולמים כי גס יסרלח פח
 חיו צמלרים ללח ידמו פרק צסיר וחך מיד צצצרס חת, ח"ס" או
 "יסיר" נוסח וצני יסרלח.

צרכת מולא סבא יעלה ויבא לחצוי צן חחותי ח"ס סכחור
 סלחזים חחן חנים לעולס סמ"ע צחורה ידל ל' מרת חיים מנחס
 רויז כ"י צן סחצוי גיסי ירו"ס וחיך וחסיד מרת מרדכי רויז כ"י
 מיסוצ כלסלר יע"ל (נולית סונגלחן) ללחוסיו עס צ"ג צח סרצני סמורי
 ידל ל' מרת חל"י קלחמינקעל כ"י מיסוצ לעוועלעק יע"ל ימנח ססרך
 כחצללח סוכחס ויוסיע כסוע זוכח עצג"ל צד"ל.

העורך.

לאבא באצא יעקב ווידער בית הפוסד פאר עולם

פאבריקאציעס פאבליקאציעס

סעניא

דאס איז אפגעקומען פאר אונז

פארעמאכט אונזערע פאבליקאציעס

אונזערע פאבליקאציעס זענען פאר אונזערע פאבליקאציעס

הרבתי והגדלתי את בני דכס

בשנת ג'תתק"ל ובאותה השנה פלג היום וזאת הנה פלג היום פלג היום
 להיום כל היום והיום פלג היום וזאת הנה פלג היום פלג היום
 אבתי את היום והיום פלג היום וזאת הנה פלג היום פלג היום

פיר יעקב ווידער (פאבריקאציעס פאבליקאציעס)

הערשטע פאבליקאציעס איז אונזערע פאבליקאציעס פלג היום וזאת הנה פלג היום
 פלג היום פלג היום פלג היום פלג היום פלג היום פלג היום פלג היום פלג היום

JAKOB WIDER'S BUCHDRUCKEREI SEINL. Jud. Sâmar Rumänien.

ב"ה סאטמאר תע"א. שנה ראשונה חוברת ב' חודש מנחם אב תרפ"ה.

מגד ירחים

יוצא לאור פעם אחת בחודש

מגדים חדשים גם ישנים. ביאורים ופירושים, בדעת קדושים
לכל חפציהם דרושים, על פרשיות התורה, יפוצו אורה, וגם על
מדרשי חכמז"ל האהובים, כזויות מחוטבים, דרושים לכל חפציהם
בזמניהם. פנינים יקרים מפי סופרים וספרים, בעזרת יוצרי הרים.

מאת

יוסף חיים הכהן ווייס

מחירו לשנה מאה, וארבעים לעי, לאמריקא ב' דולרים,

למשעכ"א 30 כתרם, ובערך זה לשאר ארצות.

מחיר מודעות לפי גודל השטח. מחיר גליון בודד שנים עשר לעי.

מחברים השולחים ספריהם יתפרסמו בהירחון.

MEGED JERUCHIM

REVISTA LUNARĂ TALMUDICĂ-ȘTIINȚIFICĂ

REDACTEUR :

JOSIF WEISS

ABONAMENTUL ANUAL

..... L E I 140

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

SĂTMAR, Piața Latinității 14.

Cenz. Rabbi Ig. Klein Sătmár.

פאטאגראף צענטראל.

קאוינצי גאססע נומער 22 א. שטאק.

פאטאגראפיען אין קונסטפאללער אויספיהרונג, אויסער דעם בילדער פיר רייזעפאסא אונד פיר דיא נייערסטע געזעצליכע לעגטימאציען צו בילדיגסטען פרייזען אין דרינגענדען פאללע אויך אין איינע פאר שטונדען ערלעדיגט, אויף וואונש געהע איך אויך צו פאטיליען אויפגאהמען אינס הויז וויא אויך אויסם לאנד.

ביטטע דיא וועהרמען גלויבענסגענאססען אים אונטער- שטיטצונג מיינעם אונטערנעהמונגס.

צייכנע האכאכטוננספאלל

יהודא פריעדמאן

Fotograf „CENTRAL“ Fényképész Satu-Mare,
Str. Stefan cel Mare (Kazinczy utca) 22,

באד-טארנא.

דאסם שאן לענגסט אנערקאנטע קורארט וועלכעס פאן דען בעסטען ארצטען אלס פארציגליך עמפפאהלען ווירד בעזאנדערס פיר מאגענקראנקהייטען בלוטארם אונד פערשיעדענע ליידען אלס בעווערטע הייל-באר שענע ציממער גוטעס שטרענג ארט. כשר גאסט-הויז בילדיגע פרייזע, בעטהויז מיט ספר תורה אים הויזע, אללע אנפראגען בעאנטווארטעט.

Wtw. Friedman, NAGY TORNA,

קונדמאכונג.

פערשטאנדיגע היעמיט דאס וו. פובליקום דאס איך מיר אויף דעם הייזיגען פלאטץ איין אוהר געשעפט איינגעריכטעט האבע איך איבערנעהמע אללערליי רעפעראטורען צו דען בילדיגסטען פרייזען פינקטליך אונד גוט געבע גארנאצי אויף דרייא יאהרען ביטטע דאס געהערטע פובליקום צו מיר פערטרויענפאלל זיך ווענדען צו וואללען.

Perl Májer, SÄTMAR, Str. Crisan 2,

חרצמים יום צלומות הלחשכות וחרצמים יום האנלמיות עד סביתן
 לו רשות לעשות לזכות סביות וחרצמים יום צלומות סביות וקודע
 קיטרלל היו צמדצר חרצמים טנה צמציל חרצמים יום טל חטא
 הערבלים יום לטנה ויקטה לפי הכל נודע טמדה טונה ערובה ענדת
 פרעניות ח"כ ה"י לו לטנה לחיות יותר עמלה ופטרים טנה חמכס זה
 חלי ח"י עטה ספיר ענד צונה טטיצר חת הלומות חז עניע לטנה
 הזכות לחיות יותר חצל חס לח עטה ספיר צונה טטיצר חת הלומות
 ח"כ לח חטבין רק חרצמים יום הרחשונים ח"כ חילס לו הקצה
 צנדה קוצה טצור חרצמים יום עלה ופטרים טנה וקצת ענדור
 דערמיה טיצר חת הלומות דלמד ק"ו עטקה וקטוקי כעצו חס דחינו
 ק"ו געור דעטלעל צפיקי יכול לטקן צפ"ט חצל צמורה ה"י לו לטן
 ליטרלל ולסחזירס דתקו וקודע דחטובה מופיל ימן דעטה דחטובה
 דוחה ל"ט דעצירה ופדלית לפיטן עטעוכות כלחיס צילית וועטה
 יוצן הפליטה צמנת חרצמים וחז חלה עטה טטקציה חוטצ יום לטנה
 ויקטה ענדו לח ה"י עניע יותר ול"ל דלח עטה ספיר צונה טטיצר
 חס הלומות וע"כ עקוס דעופיל חטובה וע"כ למד עמו סעוכות
 כלחיס צילית ודו"ק היטב.

דדוש לבין המצרות.

הגאון כ"י מורה זאבל איגור זצ"ל ברונשווייג

מדרש טלמה המנצחו צמקון חיכה עטה יטעיהו וירעיהו עטה רחא
 צמלומס חמר חיכה חטא לבדי יטעיהו רחא צמחזותס חמר
 חיכה היתה לזונה קריס נחמנה ירעיהו רחא צמקולס חמר חיכה
 יטנה צדד העיר רבתי פסל יטכונה כי הלסון חיכה ה"י צ' חיצות
 ח"י כה סחעור לחצירה כה י"י זרעך והנה חחז"ל צעדיקס מה
 כוכבים נרצבים חין להס עקפד ועה הכוכבים צמקילומס עועדים
 זה חלל זה חלן סהה פחוג בטל חצירו וטלום צעירועיס כ"י יטרלל
 כה י"י זרעך צמדותיהס והנה מה סדרסו כה י"י זרעך לעבין
 עטלות ועדות הכוכבים ול"ל קנ"י ליה כפטוסו טהצטחה היתה לעבין
 כמות סעבין ככוכבים ימן כי יט חילוק צממות הנרדמים צין לסון
 כן וצין לסון כה סטלסון כן עורה על סריצוי (ד"ח קוואלטיטעט)
 כעו כן ירצה וכן יפירן חצל סלסון כה עורה חזק עעכו ועורה
 יותר (ד"ח קוואלטיטעט) חזר ד"ח קוואלטיטעט) כעו כה סחער לצית
 יקצד ורמז"ל לח פחית חלל יותר וע"כ כיון סחער לו סטס כה
 י"י זרעך עורה על הכמות והחיכות כלעור לעבין סריצוי ולעבין
 סעעלה ופל זה חור ערעיה ה' חלקי חצותיכס והנכס היום ככוכבי
 סטמים חצל רק לקצו לעבין עקפד סכמות חכן לעבין סטלום חייכס
 דוויין לטכוכבים חיכה חטא לבדי קריחכס עטחכס וריצחס ח"י כה
 סחעור לחצירה לעבין סחיכות חין להס דעיון חדרצה חטס צעלי
 עטא

הזאת ופי' הרצ הדדוק הכ"ל כי קס רעז דנדע כי יס צ'
 קוגי נולות ח' נולות טונעיות כלונער חקיס צ' נולות סכליות כעו
 גביצה גזילה כיצור חו"ל וכדונע וכן יס צ' עיני לדיקים ח' סאט
 רוחים ענדומט ענדוס טונה צמורמו וצתפילמו צ' לדיקים חסר
 לערחה עינינו הנה בלוקים פקוקים וע"נ עינינו הרחות חסר רבים
 וכן סלונים נהרו אליהם ויחקו צלילם לל הקודם וזהו הכוונה ופי'
 גוי גדול חסר לו "חוקים" ו"נעפעים" "לדיקים" כלונער לדיקים חסר
 חנו עצינים חותם חתום יס לדיקים חסר עיני סכלנו לא יסינו
 חותם וחסר דרכם והנה "בחוקים" נלחם צלח טעמח והנן.

הרב הגאון הדרשן מ"ה אהרן אלעזר פאשקעז נאלאנמא.

בפסוק ראה לעדתי חתכם חוקים ונעפעים בחסר לווי ה' חלקי
 לעשות כן צקרב הארץ חסר חתם צאים טונה לרעתה ויל"ט
 כי הנה חס חתכם לריבים חנו להחנין צלעונה סליעה חסר החורה
 העקורה צידינו היא נחמו ית"ס ולא נעשה ידי נחוקק צטר ודס וכל
 עי סחינו מחנין צזה כופר צעיקר צכ"ז יס לנו על זה נועמתי
 סכליים ואחד נהם צהיות כי הרצה נולות סכלונרו צמורה חס תלוית
 צארץ וצצקין צהע"ק ונעשה רבינו ע"ה לעולם לא צל חל הארץ
 ואיך יתכן חסר נחוקק צוד יתן חוק ונעפטי צארץ חסר לא ראה
 חותם נעולם וזהו חותם נאעון חסר נרע"ה לא היה נחוקק חתורה
 רק הנלעד חותם ליסרלל עפי הס"ת וחסה"כ ראה לעדתי חתכם
 חוקים ונעפעים בחסר לווי ה' חלקי" וכל עלצי והעד לזה אחרי
 כי חתם רוחים פי חכמי נולות חתכם נולות לעשות כן צקרב הארץ
 חסר "חתם" צאים טונה לרעתה ולא חני, והוא נופת נלחי על תורה
 נעונים והנן.

הרב הדרשן מ"ה מנחם מענדל שפירא דראגמירעשט.

הריאת עשרת הדברות הנה נודע כי צחקריאה ציחיד קורין לא
 תרצח הנלדי"ק צפתח וצלצור קורין צקען
 יל"ט כי צו תרעוה לנה דק"ל צט"ע יו"ד קי' רע"ז חו"ל ועלד יס
 להזהר צה כי חסר סיצח לידי ספיכות דעים טיעות העבי העצקט
 חס לא יתן עייד כענדל דחמוס חיס גס זו (תענית כ"ה) עייד עלינו
 היעף נזה (חגיגה ה') וחלקים יצול צתספט על כל נעלם חס קוצ
 ואס רע זה הנותן לרקת לעבי צפרהסיח דהוי כסופך דעים נלצין
 פני הצירו צרצים לחיל קועקח ואפי חירח וזה הכוונה לא תרלח
 גס למכין הנדקה נאנע "ציחיד" הנלדי"ק צפתח כלונער סתוח תפתח
 חס ידך עייד דחל"כ חפטר סתצול לידי ספיכת דעים טיעות העבי
 העצקט חס לא תתן לו עייד ותצבור צלח תרלח, חתכם צלצור לא
 תרלח "צקען" יקען ידו סלח יתן חלדקה צלצור כלומר צפרהסיח
 סלח יצול לידי ספי"ד ויעצור צלח תרלח והנן.

הרב הגאון כו' רבי מרדכי בנעט זצ"ל

בפסוק וחתם הדצקים צה"ח חיים כולכם היום, יל"פ עפ"נו"ס חבז"ל
 יזכיר לו יום העיתה כי אם ימים האדם לנגד עיניו אחריתו
 אז יצטרך צטוב וינחם צרע כי"פ אדם איך יזכה צחיה חופן יוכל
 לזכות צכל יום למות עחכם אם יחכה צכל יום למות באשר חננו
 יקוצ' היום סעל ימות לעמר וחלש"ך פי' מי גצר יחיה ולא יראה
 מות כלומר אם צחיתו לא יזכור יום העיתה יוכל נפשו מיד סעל
 זה גהינם זה צלתי אפשרי כי אם לא יזכיר אחריתו יפול צעלודה
 רעה וקופו יורע גיהנם כמו הרשעים אשר קרצם צחיתו לצולס
 וסעעתי למרס ונקרל קודם צעלכים צ' ויקרצו ימי דוד למות וילו
 את סלמה צנו. "לחנור" ר"ל זאת ליום את סלמה סילמר תמיד הכנו
 חכמי הולך צדך כל הארץ ועי"ז וחזקת וסיית לחיץ וסערת את
 מסערת ה' וסע"כ וחתם הדצקים צה"ח תוכלו לחיות דצקים צה"ח
 צחורה וצעעעים טונים אם תחצו כי חיים כולכם "היום" סרק
 "היום" חתם חיים ומחר מי יודע אם תסיעו רעיון זה נגד עיניכם
 אז צקח תהיו דצקים צה' וצחורתו ה' יאריך ימינו למורתו ולעצודתו
 חנן.

הרב הגאון מו"ה מאיר א"ש אונגוואר.

בפסוק הסעורו לכם מן תסכחו את צרית ה"ח כו' ועסיתם לכם
 פסל תעונת כל אשר לוך ה' חלקיך, הכונה עפ"נו"ס צעל
 יע"ד למרס ונחנור רצצ"ח צריס פריק חנוכר את הספינה הצי גלח
 דעטצחל לספינתח ונחחזי כי נורח חוררתח ונחחין לה צחלותח
 דחקיק עלה חח"י אשר חחיה, הכונה כי חילח"ר ונחחפס ונחחלצס
 צדמות יל"ס וחננר כי סכל לסס סעים ולסענחס צרוך יחננר צרוך
 נחדס חדסים ויסן מפני חדס יולחלו לסכות נחחגי יסרלל לצנות
 חנחלות כמו רמים למחר צית חלקינו (סחורין סענפסל) ולחחדמות
 צצנינח לצית תפחרתס והכל תחת נקוח חירלח וזה הכונה ונחחי
 כי נורח חוררתח חס סחור כפער נקי ונחחין צחלות חח"י אשר
 חח"י כפרסי צפ' סענות חח"י צגלות זה וחח"י צגלות חחר וצ' (נקדסות
 נחחצו פי' חחחים לסס סעים צעקדס רלסון פסו פגלים לס"ס סלח
 יח"י נחחוקח צעלית לרגל ונצית סני חרז"ל גיסין פנחחנחחו סל
 זכר"י צן חצקילוס חחריצח צחחיק והכל פי' ילח"ר לסס סעים וזה
 סכונח הסעורו לכם כו' ועסיתם לכם פסל תעונת כל אשר לוך ה"ח
 סלח תחננר כי סול לסס סעים "אשר לוך" וסנן נחל.

הרב הגאון וכו' מו"ה אהרן ווייס שליט"א אבדק"ק בנעדעקעוויץ זצ"ל.
 הובא לידינו ע"י נחדו הרבני החו"ב האברך מו"ה אברהם צבי ווייס ג"י חתן
 הרב הגאון מו"ה ישעי' קליינמאן שליט"א דומ"צ דפה סאטמאר יע"א.
 ואתחנן אל ה' צפת סחול פרע"י לחחר סכצסתי חרץ סחחן ופוג
 דנתי

דוניתי טעם הותר הכדל. הנה עלינו ראינו שכתירל עס
 רציו ע"ה נעשו עלך הצסן עד שהולך הקצ"ה להצטיחו צווער
 אל תירח חתו ותיחא צווערס וצוה"ק שכתירל מלח תעמוד לו זכות
 עילה טעם ח"ע לזה הצטיחו הסס ית"צ אל תירל "אותו" מלח דילי
 חנכס כונה פנים לתורה ויל"פ כי נה סלח הי' נרע"ה נכנס לחרץ
 הי' צחקא עי' נריצה חולס לא חטא חלח צועסה חנל נחמצתו הי'
 חרצח לטועת כלל ישראל כי חס הי' מדצרי חל הסלע ותי' כותן
 עיינו הי' סיו קטרוג על ישראל סנלטו עפיו יתנ"ס ואינס עקיינון
 עולותיו והוא נסיכת הפס נעם, עצירה לסמה ולא חסס על עצמו
 רק סיהי נלעח נזה סוזה להכלל, וגצי עוג עלך הצסן עלינו היפך
 נזה ויצח הפליט ויגד לחצרים וכו' זה עוג נ"ה נלעח נהעעסה
 קידוק הסס גדול כידועה, חנל כוונתו לח סוב הי' סנחכוון הי'
 סיככל ליסח חת סרה ב"ערס" זיל סס וחסס נסס טעם חזלינן צחר
 נעסה ויהי' לו לזכות נה סעסה צלח כוונת רלוי ונתיירל עגירל
 דילי סלח יעיל כוונתו חזכה וסיהורס לסחור העעסה סעסה צפועל
 עד סרחה צופלתי לו סגין סהעיקר יסח הנחסצה זכה והוא סנרלה
 לפני הסס לוחת עלה צדעתו לצקס על עצמו עפי' סורת הדין סיכנס
 לחרץ והסן.

עקב.

הגאון רבי שלום מרדכי הכהן ברעזאן.

בפסוק ויהי עקב חסעמון כו' צרוך סהי' עכל סענים לח יהי' צך
 עקר ועקרה וצנענותך ופי' הגאון הכל דוודע דים חסצה
 עלניית סהחדס רחוי נעלמו לחסצה פי' זכיותיו ונעסיו סטועים
 וים חסצה צחיריית צנחי צוחר סרע צויעוטו סנחסצ לטוב לסענת
 סחר צליח הגרועים נענ"ו פלסר סענתי לסרע נקרא קודס פי' עקב
 רק צלחותיך חסק הי' לחסצה חותס נולד עלמן חנכס ויצחר צורסס
 חחריסס צכס עכל סענים רק חסצה צחיריית והסן ונלינו כי
 חחדס זוכה לפעמים עצור צכיו סילחו עחלליו ולפעמים טוסע צזכות
 סנחונה חדס צזכות צסעה פי' נד"ר נח (פוצדל דחלכסכדל עוקדן)
 וסחסי"כ ויהי עקב חסעמון וסחר הי' לך וסחבך צחי' חסצה עלניית
 ולפעמים צרוך סהי' עכל סענים צנחי חסצה צחיריית ולפעמים
 צזכות סכנים ולזה חנר לח יהי' צך עקר ועקרה ולפעמים צזכות
 סנחונה וס"ל וצנענותך, וצזה יליפ נקרא צתלים סצספלכו זכר לנו
 חסצה עלניית ויפלקנו נלרנו חסצה צחיריית צהעריך נעטנו כגד
 נעסי לריו ולפעמים כותן לסס לכל צסרי צזכות סנחונה סנקרחת
 ססר וסנן עאל.

הגאון כו' מר"ה חיד"א זצ"ל.

פליא ויעבד וירעיבך ויאכילך את העון מכאן רענו להדלקת נרות
צטת ופי' הארון הכ"ל דהנה לבאורה הפקוק קומד את
פלאנו ונתחלה חנוך ויעבד וירעיבך ואח"כ ויאכילך את העון ח"כ לא
היה רענים רק יוצן עפי' נה שחכמני"ל קוועל אובל ואינו טובע
וע"כ התרעמו על העון הגס שה"ז צו כל הטענים ועכ"ז חנוך צלתי
אל העון פייטני"מן שלא ראו מה שאכלו רק בצענו ועין אדם תשצמנה
וכי צצת לריץ להדליק נוקוס עובי צצת שלא יאכל צמוסך ולא יצצ
וחס"א ויעבד וירעיבך כלומר שה"י עיניו צאכילת העון הגס שה"י
צו כל הטענים ונכאן רענו להדלקת נרות צצת כדי להתענג צאכילת
צצת והעון נאחד.

הרב הגדול דרשן המצוין מר"ה משה בערנ ווינא.

בפסוק ארץ חסד ושפורה וגמל ורעון צט"ס צרכות נ"ח כל הפקוק
הזה לשיעורין נאמר, י"ס להעלין צזה עפיע"ס צאח"י למרס
דצרי סילקוט וירח חלקים את כל אשר עשה והנה טוב נאחד טוב
זה נאלף החיים נאחד זה נאלף חנוכה וכי כאשר נעצות צעסקי
האדם צנאכלו ונעשהו השיעור הראוי עשה הוא נעצות והעומד אך
זה חלי וכן גם צנעטלו ונעטו חס י"ח צהס עהשיעור הראוי לא ינקה
רע כנאח"כ אין להעשיר לא ינקה ונעס נוקים על כל עכ"י האדם
ועסקיו שהשיעור הראוי צהס נעצות ונעומד הוא נקוד נעטת
מצוע הרעה וזה "קוצ" זה החיים כלומר חס תקח וכן העולם רק
כדי העוצ והיחוס הוא חיים חנוכס "נאחד" כ"ל חס תקח ותצקס
ונתרות העגודרים צחאחר "נאחד" תפול צרעס וחסו נאחד זה עה"ע
כי הוא נצקס לך נאדוים וחננוים וצמרס רצוי חכילת וסחיה נצי"ח
לידי עצירה כדאיתא צרכות לא תרוי ולא תחטא וי"פ ע"ד לחות
דמיכין סנשתצמה צהן ארץ יעראל חס אין נהכין עטן צעדה הראוי
לקללה תחטא לו וע"כ סס רענ סכל הפקוק הזה נאמר "לשיעורין"
סאל יוקיף "נעשיעור" הראוי והצן.

הרב הגאון כו' מר"ה יודא אסאד.

בפסוק ואקפת דגך. צט"ס צרכות רע"י כתיב ואקפת ובתיב ועמדו
זרים ורעו לאכבס, ונע"י כאן צמוסין רלונו טל נקוס
ועמדו זרים נאלאכתן נעסית ע"י חמרים כאן צאין עושין אז לריץ
לחטריח צנאלאכתו צפלאנו ועקקים סא נוקרא נאלא דצד וס"י חס
סמוע כו' וע"כ ניי"י צמוסין רלונו טל נקוס וי"פ כי דרך הסעון
נכריחם עקקיהם הנחולים והולכים לנקוס תענוגות ונוסע לים וקומך
על עסרתיו עוסי רלונו כי סנה יגננו צבי טוב עסקיו ונאלאכתו
אך צהגיע חור ללכת לצחכ"י או לצהנע"ד אז חנוך חס אין חלי לי עי
לי אין צידי לעצז נאלאכתי ועסקי על חמרים וזה הכוונה צמוסין
רלונו

למונו כל נקום כעצת העת לעשות למונו כל נקום אז אשר ואספת
 דגנך עוברת חכי צענוני לעשות עלחכתי אנכם כעצת העת להצלים
 וסלח לעשות למונו כל נקום אז קומך על אחרים ועמדו זרים וים
 לו עת ועידן וסנן.

ראה

הרב הדרשן מו"ה מאיר פרידמאן ווארשא.

בפסוק ונתת את הצרכה כו' הלל העה צענר הירדן אחרי דרך
 עוצה הסעם, יל"פ עפ"י ע"פ סכר מו"ה צהלי פלעח ליכח ביח
 לנחר לקבל סכר, והעפורקים דוני את העיתה כעו סחולכים על
 נחר לצנור דרך וון העו"ז חל עו"ז כעו כן עוצרי צמנוק הצבה
 צעזעס חרץ מ"הס ללכת חל חרץ הנסעות יעצרו דרך הנחר העפסיק
 צין עו"ז לצולם הצח לזה אשר הכמוצ ונתת את הצרכה וסלח
 חאמר סהצרכה וסהללה צעו"ז ע"כ אשר הלל העה צענר הירדן
 אחרי סעסס האדם את הדרך אחרי צל סעסו עלי חרץ אז תגיה
 נחדס צמולס הנסעות לקבל צרכתו וסנן.

הגאון כו' רבי אלעזר קאלין בעל אור חדש.

דרוש

פליאה רחם חכמי סצעסרת הדציות עכאן סיסרחל ערצין זה צזה
 יל"פ דהעפורקים סקסו ח"ך כעסו יסרחל ערצים זה צזס
 צקצלת סחורה הלל ק"ל דערוצ ח"כו נססעצד צחמירה לצד חלל
 צקבין וח"ס קבין עסו חז, וסרלו דחעירה לגצוס כעסירה לסדיוע
 דעני וחעירה קצלת סחורה ח"י ללורך גצזה ונחסצ כחילו עסו קבין
 וז"כ חגני (סצת ק"ס) א"ב"כ"י חעירה כעיעס כחיצס יסצית כלוער
 חעירה כעיעס לגצוס כחעיצס יסיצס לסדיוע דעני וסס"ל סעדרס רחס
 "ח"ב"כ"י סצעסרת סדצרות ולל כחיצ "חכ"י חלל "חכ"י ר"ת חעירה
 כעיעס כחיצס יסיצס עכאן סיסרחל ערצין זה צזה וסנן עסל.

דרוש, הגאון הדרשן רבי הלל ל"ש קאלאמעא.

לא חלכלו כל נצלה לגר אשר צעפריך כו' חז עכור לכברי כי עס
 קודס חתה לה' כו' ודרס הגאון סל"ל סעוכין עס"י דחיתח
 צע"ז כ' ר"ע סצז חמד גר וחמד כברי צין צנחניה צין צעכירה וחז
 עכור לסורות נתן לסקדים נחניה דגר לעכירה דנכרי וסקסו סחוס'
 וכי חס יס לו לחדס סעץ לעכור יסכנו לגוי קודס סעעכרנו לנכרי
 וסרלו דסס לל ח"י עכו"ס ענ"י"ס ח"ב ח"כו סוס לעכור רק דצז
 עועס וסקסס הגאון ר' וסחלף צלסקוויטץ (עוצל צססו' נוצ"י חיר"ד
 קי' ע"ס) לסיעס סמוסקיס דעס"ת עוטר לצטל ח"קור לכחחלס ח"ב

ח"י הנצילה סוף חרצה לישראל אחר שצידו לצטלה ויס למרן עפונ"ם
 הרמב"ם חולין ל"ח דאף דמותר לצטל וי"ע גנאי הוא לישראל לצטל
 איקור לכחלה וחסדאל כיון שישראל קדושים הם ועקדסין עליון
 צמותר להם חנים מפלים להנות ונאיקור שכתצטל וא"כ ח"י סוף
 הנצילה רק דבר מופק וז"כ הקניכות לא תאכל כל נבלה לגר כו'
 להקדים כתיבה דגר והטעם כי עם קדוש אתה לה"ה ח"כ ח"ן
 הנצילה סוף חרצה לישראל ע"כ לריך להקדים כתיבה להגר לעכירה
 של נכרי והנן.

אמר המאסף החמת כו"ם הנו"י סס דניצם ציצם לכ"ע ח"ן
 נוצטלין נח"ת יע"י"ס עפנו וימיוקו, וסח"ת סנווכין
 נגיטין פ"ד גבי חצביא ע"ע שמתכלו צטר חזיר כו' והקשה נח"י
 חר"ם לפנ"ס הרמב"ם סס גבי ח"י גיטך ע"ע שמתצטלי לפלוגי
 דדלדנן חסין חפסר וא"כ צע"ע שמתכלו צטר חזיר כו"י הוא חפסר
 דנידס נח"ת לצטל האיקור ולנ"ס הנו"י הכל ח"ס והארכתי ופס
 הנני צע"ע סל כח"ן. העורך.

הגאון כו' בעל חתם כופר זצ"ל

במדבר וסעמת צכל הסוצ ח"ן סוצ חלא חורס לכך נוסח נוח"י
 חת ישראל עטר תעטר ופ"י הגאון הכל צהקדס הפסוק
 סעמא זבולן צלחחך ויסכר צלחליך דעל זבולן חטר עליו מוטל
 לחחזיק חת יסכר יסעמא צעמ לחמו נעו"ס"ז כי מוטל העומל נעסכר
 ליעודו של יסכר ולחסיף יסעכר יסעמא צעו"ס"ז כי ח"ן לו דלגות על
 סעמח"ס ועל חכלכלה חננס צעו"ס"ז יס לו נער כי יסכר לו חלי סכר
 נלימודו חננס עלה קוצה ליסכר כי יתן נעסכר ודח"ל עטר צעציל
 סתתעטר ואז לא יסכר לעזרו על זבולן ויסחר לו לעו"ס"ז כל סכרו
 וז"כ העדרס וסעמח. צכל הנו"י ח"ן סוצ חלא חורס ח"ך חפסרית
 סתעמח צכל הסוצ סעסקת ואין לחחר חלק צו ע"כ חמר נוסח עטר
 צעציל סתתעטר והנן.

הגאון כו' רבי אלעזר בעל שמן רוקח.

בפסוק כי יח"י צך חצין כו' הסער לכ כו' קרצה סכת סעצס סכת
 סענעס כו', ופ"י הגאון הכל דרך לחות היח"י נוסח חת
 חלדס ומוכסו נח"תן דדקס צעננות סוכים לזון יחור כצר הגעס
 לימי חזקת ואין צכחך כנאל לעסוק צעו"ס"ז לחת ולרת חכסך
 צידך ולא לפזר לחחרים, ואננס-לח"ס חטר עונד צמוקסו וצגזורמו
 יחור חן עתה העתים קטים ואס כי עסיר חתה סנה נענוך ציד
 חחרים ונ"י יודע חס לא ילא סכרך צהפסרך צחוצות חלל הסחרים
 ואננס חקצ"ה חטר יענווד לימין ענ"י"ס וע"כ הוא סולח ח"זה חולי
 צצית העסיר ואז צהכרת יתן לענ"י"ס לעפן יתפללו עליו ויחורו
 סחלים כנחוג ולכן ח"י פקח העסיר יתח חת ידו צעוד סחור צריח
 חולם

אולם ומודע דקטותיו קל אדם קצבים טהם וסוף קצמה פטירות
 וז"כ מקרא קודם הכל הסמר לך כו' לחמר סנת, הסנע" נרמז על
 יוני הזקנה או יחנני הילכה"ר, סנת הסענע" הסענע" כספים חלל
 צמ"ח וס"כ ורחה פייכ"ך צלח"ך החציון ולח חמן לו חלל נס יהי
 בקופו וקרא עליך כל ה' כלונת הוא ילטרך להחפלה צנורך, והיה
 צד חסד" ל"ל סיהיה צד חיה חסרון וחולי (חסד לסון חסרון כבוד)
 וחלטרך לנקה מן הסני סיתפלל צנורך ע"כ הפלה חמן חמן לו ולח
 ירם לצנך כלונת חף כחצ לצ לח יהי לך וסנן.

יידיש דייטשע ערשטע ערשטערונגען.

בפסוק פ' קד' עון אבות על בנים נאמט אהנדעט דאס פערנעהען
 דער פעטער אן דען קינדערן, דא נמרא פראנט עס הייסט
 יא אין איינער אנדערן שטעללע (דברים כ"ד) לא יומתו אבות על
 בנים דא קינדער זאללען נישט וועגען דער זינדען דער פעטער
 אומגעבראכט ווערדען. אונד דא נמרא זוכט דיעזע שיינבארע
 געגענזאטצע אויסצוגלייכען אינדעם זיא זאגען כאן בשאוחזין מעשה
 אבותיהם בידיהם, ד"ה ווען דא קינדער דא שלעכטען האנדלונגען
 איהרער פעטער נאכאהנען דאמאלס ווערדען דא קינדער אויך פיר
 דא מיססטאטען איהרע עלטערן בעשטראפט, איין בעריהמטער מניד
 ערקלערט דיעס מיט איינעם טרעפפליכעם גלייכניססע, איינמאהל
 בעגעגענטע דער לעווע דען פוכטען אונד זאגטע צו איהם איך האבע
 גראסען הונגער איז האבע דאהער דא אבזיכט ד"ך זאפארט צו
 פערצעהרען דער שלוי פוכס בעגאנן אייגען אויסוועג צו זוכען אום זיין
 לעבען רעטטען צו קעננען אונד שפראך צו דעם לעווען דא ויעהסט
 יא וויא מאגער אונד אבגעצעהרט איך בין דא ווירדעסט יא מיט
 מיינעם פליישע דיינען הונגער נישט שטיללען קעננען איך מעכטע
 ד"ך ראטהען וואן דא ד"ך שאן איינמאהל מיט פלייש זעמטיגען
 ווילסט זיעה דארט אויך דער אנדערן זייטע דעם גרובעם שטעהט
 איין דיקקלייביגער פעטער מענטש איילע הינבער אונד דא ווירסט
 ד"ך ציעל עררייכען קעננען וואס זאגט דער לעווע איינען מענטשען
 אומצוברינגען איזט יא פיר אונט טהירע שטרענגסט פערבאטען וויא
 קאנגטע איך איין זאלכעם פערברעכען פערנעהען איך ווירדע מ"ך
 יא געבען נאמט פערזינדיגען דער פוכס ערוועדערטע דא וויללסט

דיינע ליידענשאפטען פרעהנען אונד דאבייא דיא פפליכטען נעגען
 נאמט נאכקאממען דאס איזט עטוואס אונמעגליכעס ווען דוא דיינע
 בעגירדען בעפרידיגען וויללסט מוססט דוא דיך דען פפליכטען
 נאטטעס הינווענדעטצען דער לעווע גאב צור אנטווארט איך מוסס
 דיר דיא דיינע וואהרהייט זאגען איך פירכטע ניכט דער זינדע
 זאנדערין פיר דיא גראסטע שטראפע וועלכע דיעזע זינדע צור
 פאלגע האבען ווירד דער פוכס דוא אירססט דיך ווען דוא גלויבסט
 דאסס דיא שטראפע גאטטעס גלייך בייא דער פערנעהונג דער זינדע
 דיך טרעפפען ווירד עס ווערדען פיעלע יאהרע פערשטרייכען ביז
 גאטט דיעזע זינדען אהנדען ווירד אונד ניכט דיך ווירד דיא שטראפפע
 טרעפפען זאנדערן דיינע נאכקאממען ענקעל אדער זאנאר אורענקעל
 ווערדען דיעזע שטראפע אבביסען דער לעווע ליעס זיך איבעררעדען
 אונד זעהע אלס ער הייבער געהען וואללטע אום דען מענשען צו
 מעדטען שטירצטע ער אין דיא גרובע היינין אונד צערבראך זיינע
 פוסס אלס דער פוכס זיך צום אופער דעם גרובעם שטעלמע אונד
 לאכטע שריע איהן דער לעווע דוא שלויער פוכס דוא ביזט שולד
 מיינעם אונגליקעס דוא האסט מיך פערלייטעט ווייל דוא צו מיר
 געשפראכען האסט דאס דיא שטראפע גאטטעס זיך פערצענערען
 ווירד אונד ניכט איך זאנדערן מיינע ענקעל ערסט ווערדען דיעזע
 שטראפע ערטראגען אונד זעהע איך מוסס זעלבער דיא שטראפע
 ערטראגען בעפאר איך נאך דיא זינדע פאללפיהרט האבע דיא
 טיישעסט דיך זאנט דער פוכס ניכט פיר דיעזע זינדע וועלכע דוא
 דאכטעסט יעצט אויסצואיבען ווארדעסט דוא בעשטראפט זאנדערן
 דיין גראספאטער האט אייגנט אייגען מענשען אומגעבראכט דארום
 שטראפט דיך גאטט הייטע וועגען דער זינדע דיינעם גראסט
 פאטערס וועלכעס אונרעכט שריע דען לעווע וואס האבע איך
 מיר דען צו שולדען קאממען לאסטען דאס איך פיר דאס פערנעהען
 מיינער עלטערן ליידען מוסס? ווארום ווארסט דוא ענטשלאסטען
 דיא זינדע צו בעגעהען אהנע ריקויכט דארויף צו געהמען דאס
 דיינע קינדער פיר דיעזע דיינע זינדע ווערדען ביזשטראפט ווערדען
 ווען

ווען דוא אויף דאסס איינגינגסט מוססט דוא אויך דיא שטראפע
פיר דיא זינדע דיינער עלטערן מיט ערגעבענהייט אונד געדולד
ערטראנען דאסס איזט דער זיגן דער ערוועהנטען שטעללע
כשאזויין מעשה אבותיהם בדיהם ווען דיא קינדער דיא שלעכטען
האנדלונגען איהרער עלטערן נאכאהנען דאמאלס פוקד עון אבות
על בנים מיססען זיא אויך דיא שטראפע פיר דוא זינדע איהרער
עלטערן ערטראנען הינגעגען ווער זיך צוריקהעלט איינע זינדע צו
בענעהען דאמיט זיינע קינדער ניכט בעשטראפט ווערדען דער
ווירד פיר דיא זינדע זיינער עלטערן ניכט בעשטראפט לא יומתו
אבות על בנים.

בססוק וצרת הכסף בדרך פאססע דאסס געלד אין דער האנד
רייכטום אונד גליקק זינד ניכט איממער איין זענען עושר
שמור לבעליו לרעתו אפט דיענט דער רייכטום זיינען אייגענע
טהימערן צו זיינעם נאכטיילע ווען דער מענש דורך זיין עשירות
זיינען בערוף היגידען פערניססט מצות אונד מע"ט מיט דעם געלד
ניכט אויסאיבט דאנן איזט דאסס עשירות קיין זענען את הברכה
אשר תשמעו אל מצות ה' נור דאנן איזט דאסס פערמענען איינע
ברכה ווען מאן דורך דען פערמענען ניכט פערלייטעט ווירד אונד
דעם ווענע דער תוה"ק ניכט אבווייכט זיגן איזט דאסס ווארט
אונזערער חכמ"ל כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה איינע
ברכה זיא דיא עראינערונג אן גאטט פעהלט איזט קיינע ברכה נאך
דער מיינונג איינעם אנדערן כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה
איין זענען וואבייא קיינע בעהערשונג איזט זאנדערן דאסס געלד
הערשט איבער דעססען בעזיטצער ווען דער בעזיטצער וויר
אונזערע חכמים זאנען איין עכברא דשכיב אדיגרי איינע מויע דיא
אויף נאלדמינצע ליענט איינע מויע דיא אויף מעהל זיך בעטעט
האט ניכט נור צו עססען זאנדערן האט אויך איין ווייכעס רוהע
לאגער דיא מויע וועלכע זיך אויף ווייטצען בעטעט האט צוואר
איין הארטעם לאנער אבער האט דאך איהרע נאהרונג הינגעגען
דיא מויע דיא זיך בעטעט אויף געלד-מינצע האט וועדער איהרע
נאהרונג

נאחרונג נאך איהרע רוהע, דאס זעלבע פעהרעלטניסס איזט ביים
נייצניגען ער געגנט זיך ניכטס האט ניכט דיעזע וועלט אונדזבעטעטע
זיך אויף קאממענדע וועלט אויב ניכט דארום זאגט דיא תורה וצרת
הכסף בידיד בעהערשע דוא דאסס געלד אונד איבע מיט דעם געלדע
נוטע האנדלונגען ווערקע דער ליעבע דאגן והלך לפניך צדקך אמן.

דרוש למרקים.

הגאון הדרשן מו"ה אברהם קארפעלעס גורבא.

על סלסה דברים הפולס פונד על התורה ועל הספודה ועל גנו"ח
צחור עמער הסלס הזה כי צדורנו דור סוף רבו הפורלים גדל
התורה צלומים כי נסתנו הפתים ורחת עלינו סמס הנודע סמחיר
לארץ ואפס חסך חסר הי' נקדס צמחנה הפצרים הפורים חסר
הי' מוכים צפורים וחמנו הרואים כי צפת סולת כל האדם כוסף
חל סחכנה להרים וצכל יום ויום חדשים לצקרים סונלחות
ונככות חדשות וסן מפני חסר יוליו ומדוע רק חמנו פונדים
כפמוד צרל וכחנות נחוסת להחזק צנוסנת והלל, עת' לפסות גם
לס' ולהלך קדומה לרוח סזמן סונצקסת חסקידה כחסר פי' מורי
הגלוה'ק והי' כי יסלך צנך מחר ופירסי' יס מחר סהול לאחר זמן
זה סחלת חרסע סעכנה ח'ע צסס נחור (חויפגעקלסערט) ועל חסו
סמנהגים היסנים צלמער סהול, לאחר זמן' סנולות ח'נס מנחיונים
פוד לרוח זמן חחדס, ונפיש למיך דצרי' הגלון סנולצ'יס ספי' צסגדה
על סחלת חרסע עס ספודה סולת, לכס' לכס דור דסס צעיניו לל
יחוס לאחר צנוסנת רק חלך לפנים קדונה ועל זה צל כנסי' הלל
לדמחך כי סחפון לסרוק יקורי התורה צחולתה כי חלך צזה למנים והלל
נחפון סול כי צזה חלך רק לאחר ולל לפנים כי הלל נחחלה
פוע' הי' חצותינו גם חרס הי' חכס כיווך, והגלון צפל כ"ס ציחור
נחחיל הקוצב פמים לתורה מפיר חורה כלומר סלונער לסחחיס
סחורה לפי סזמן וספת זה מפיר חורה כי סחורה לל סססנת וזה
כונת סחנל צנוסח נחערינו על סלסה דברים הפולס פונד חגס כי
גם חמנו כוחים כנוד ופאר לסחדשות חסר סנוליו חכמי הדור
זהו זה רק צעינים חלליים חלל צנוגע לתורה ולספודה ולגנ'ח חסו
נחויציס, לפמוד' נצלי נסות ימין חו סנול נהדרך חסר הלכו צס
חצותינו ולי סוז לנו כל סיעים חנן.

חולדות אנשי מופת.

חולדות רבינו יהונתן אייבשיץ ז"ע.

(המושך מחוברת א')

בעצם הימים הסס פלח עולמנה צין נעסלת פרוקסיל וצין נעסלת
פסקרייך ולצלות לרפת חסר פונדו לימין פרוקסיל חצקמו

זכר ערי מדינת צהרעפן ויחזו סס ורבי יהונתן ידע למלוא חן צעירי
 סר לבאות נרפת ויתן לו חגרת מלילה לצוא סלס לעיר עין ונזחח
 נסע רציו יהונתן לננין בגמו נסנת חק"צ ונני ציוו עוז נפרחג
 ויקי באסר ילאו לבאות הנרעפס עפרחג ומכל מדינת צהרעפן
 ונענעלת עסטרייך סנה לחינה עקדס על צית רבי יהונתן חס עונו
 על חסר ציקס קרנצ טרי גרפת וחתכו למורד בעלכות וסגור עלי
 מוצח גלות סלס יסוג לאחר עולדתו כל ימי חייו וחס כל חסר נמלא
 צציתו יחסר לאולר הענעסלה.

בן הכחצ חסר כתצ רבי יהונתן לגדולי עין נחפונס על כתצ
 הרענות חזר סלחו לו נפרחג סנענו קלת מרדרי יני חייו
 וספולותיו נפרחג וכנה סיסס יקרה ונציעה צעיקו עצודת הרענח
 מורה ציסינות רחסי קהל עין נקסוהו נעכתנס סלס יחסר לצוא
 ליום חסר יעדו ועל זה סול עסיצ וסוער לפי הנרחה סזמן קלר
 נולד וסעלכסה מרונס נדצרים הסכריס חסר חי חספר להמלט
 ולנעסותן עיי חמרים בו חפ עה חני עמוס הסרדות נדצרים רציס
 נרכי נצור לסוליס ענחח ידי מוחקנים ונפרט נדצרים סמוגעים
 לספרי קודס נצלי יסלחו הנעסיכיס נעולתה ידיס נלחתי נסח
 נני נעודכי סס מווס סייחי לנולד נפרן להלין נצל יסגמו נהס כלל.
 במכתוב לנחסי קהל עדת עין לא נזכר ענין החזקת יסיצה ועי
 סול חנור נכתנס לא נחנור ענחזקת יסיצה וספוקי לומדי
 מורה חסר ילאו לחסות נללו יליכו נסחר חסלי בו וסלס נגלל
 נדצרי סנתי נפסי נכפי לקוס עסכן סלי וסחכן סייחי נציתי
 נטי לתלמידים עיי לא חקו על כלי מחמדי ונלחתי נסח חלס נגריסון
 נקק חסר ציר חקרים נעון סלי יחי נמס נעניון כמנוון סחין לו
 ננענין בי חסנטי נסמה יסיה סרנלח סמורה ציסרלח וסס יסן חיס
 חס כל סון ציתו נלסנח סמורה נון יצונו לו וסיל נולד חסר ילא
 קנעי נעולס סנענו נמוקיס ונלו לסלוצ נים ננחרי וליפיתי בו יחי
 לי סס כפלים לתוסיה נעס"ס חס בן לא סי נסרלוי לחסות עזס בו.
 (הנעך ינח).

שאלות לחוד התלמידים

פתרון הוזירות בחוברת ראשון

- (א) היכי תמצא סלס יעסה נסנח חלי נלכסה כגון סלס יעסה נק
 עקירה לחור יסי חייצ וסס יעסה גס חס סהנכה יסי
 נעור ? תשובה זה גנרל עפירסת סנח ס צע" ר יסחן זרק ספן
 וכעקר סול ענעקונו וסיר וקינלה עסו בו צי כחות נלדס חסר
 ננעיל ליה סכי כחות נלדס חסר כלדס חסר דמי וסייצ סו דלעח
 כסכי נכיל דמי ונעור תיקו ופסק הרענ"ס דנעור.
 (ב) הית דציר חיקור נכתענצ נסינר וסין נסיתר נצטל סחיקור וסס
 חירע חסיכ סנענו חיסה ענעס נסנענרונס חק סלס סוקיף
 מליסס

עליהם וכן היתר ע"מ עומד? תשובה זה דבר נפורש במק' תרומות פ"ה משנה י"ד קשה תרומת סכפלה לפחות מנחה וסחן והותירו בשם שהותירו החולין כך הותירו התרומה ואקור חס ידע שהחטין של חולין יפות משל תרומה עומד וע' דרש"ז ק"י פ"ד לפטין דבס סכפלו צו נמלים יחננונו עד סליחך ויכנונו ולא מיקרי נצטל חיקור לבתחלה ביון סחין בוכחו רק לטחון החטים ולתקן הדבס.

(ג) ה"ת טיהר חקור לחבול חון לקובה בזית פת חף שהשיעור חיקור חבילת חון לקובה כצ"ה? תשובה זה נבואר צ"ח"ה ק"י תלמי קפ"ג חבילה צקובה צ"ל י"ח ח' חוצה חפ"י חכל בזית פת ילא יד"ח ובתנ' הטור חפ"ג דצטאר יניס טיעור חבילה חון לקובה צכצ"ה חכל ל"ל רחשון שהח חוצה טפי חפ"י בזית חקור לחובלה חון לקובה הלבך יולא זה ידי קובה.

(ד) ה"ת טבעד צכור אחד נחויצ ליתן לכתן פשרה קלעים? תשובה צונכחות ל"ו צפי פלימו מי טיש לו צ' רחשים צח"ה מהם נניח תפילין ח"ל קוס גלי דזה ליתח צמליחות וטוב הצ"ח הט"ס הפוצדח צההח גצרח לחתילד ליה יקוק צחרי ריטי ונטיק דחייצ ליתן פשרה קלעים דפדיון הצן צגלגולת חלה רחמנח (צנדרש חטנדי חול"ח נחחת קרקע חדס אחד עם ל' רחשים לפני טלונה הנולך ונשא חשה וחוליד צנים צרחס אחד וצטי רחשים וכצנח לחלק צנכקיו מי טה"י לו צ' רחשים ה"י חוצה צ' חלקים ירטה וצחו לדון לפני טלונה הנולך ונה פשה צמכונתו הרתיח וניס וכסה אחד ונהרחשים וספך וניס רחמים על הרחש השני ונחמנת לער הניס חרותחם לעק צצ' רחשים וזה שפט טלונה הנולך דחולדה חחת הוא לפני רחשים וכידון רק בחיש אחד).

ואלה שלחו פתרונים אמתיים.

הרב הגאון ר' שלמה קעקלער נאגדור הרב חיים צפרנפערל לצנצנפרי הרבני ברוך פישמאן ווארשא. הרב משה גייפערל ברוקלין. הרבני מ"ה דניאל וייס סיגעד. הצ' המופלג מ"ה יעקב גוטמאן כ"י נמחרחש חיוחר לווד פה ציסצחיו.

פתגמים מחוכמים.

(א) הגאון מ"ה לצי הירש חצ"ד צעיר צערלין השיג כחצ קצלה לעיר האלצערקטעדט וכאחר רלה לכאס נעיר צערלין לחח פני בקח הרצחית צעיר האלצערקטעדט וילר נאלד לחכמי העיר צרלין על מרידת רצה האוהב ויטאלו חוחו רציו ונרוע צחיתחם למצח על בקח הרצחית ולצנוד מצודת אב"ד צעיר האלצערקטעדט חיר נלער וחכמים זה נעט כגד עיר צרלין עיר רובלת פנים חער נולצד סכיו הקצוע לו נקומת הקהל יס לו הכנסה גם נהרצה מוצרים וצנים

הנחלים לקבל פניו כנחוג ויען הגלגל להצנן לצי רוחה חני
 פה רק הרבה מן "העצבים" חצל מן "העצבים" חין חני רוחה פה גם
 אחד וע"כ חנכי נוסע נוכח לעיר הלצפרסטאדט.

(ב) איש אחד עסק חיצוני על ה' פסק והסיג בחיבורו על קשר עקור
 חיים להגלגל וליקח וקיים חניד ודלח כעק"ח חיל ר"ח
 עקור חיים וזה לפני גלגל אחד לקחת הסכמה על קשרו ויחנך לו
 הגלגל שהוא נער נסחח נער ונק"ח נסחח עק"ח והנן.

(ג) עשיר קונן אחד ה"י פ"ח על יום הקדוש חלל רציו הקדוש
 הגלגל צלל דברי חיים מלחנה וה"י נמח נמח למים וכמעט
 ילח נפשו ויסאלו חת הדת"ן כדת עם לעשות והורה עפ"י הדין ליתן
 לו כף אחת מים לסמות חבן עוד לח השקיע בזה חת נמחו ויסאלו
 טוב למדח"ק ויחנך להם הגלגל לחם הזה צמד כל בק מים חסר
 יתח יתן נחם זה"כ ולח וכל לסמות די ספוקו וניד נקדחה דעמו
 ולח רנה לסמות עוד.

שנת	אבני זכרון מיוחדש מ' אב	יום
ב"א תפ"ח	אחון הכהן ע"ה בן קכ"ג	א'
ה' שכ"ו	הגלגל ר' אליעזר חסידים חמי הרע"ח וחסן עורס"ל	"
תפ"א	הגלגל ר' סעסון ניקלסבורג צלל חות יח"ר	ב'
תקנ"ו	הגלגל ר' סעסון קליר נח"ס סס עסמואל	ג'
שפ"ה	הגלגל ר' נחמס עזריה נפח"י	ד'
של"ב	רציו הר"י הקדוש בלפס	ה'
תרע"ב	הגלגל ר' נחמס בן עמרם גר"ו נח"ס ערוגת הצוסס	ו'
	נחוסק	
תקע"ה	הגלגל ר' יחמק סלוי ונלובלין	ט'
תקט"ט	הגלגל ר' לצי הירש עליסקה	י"ד
	הגלגל ר' נירדכי צנעטה ניקלסבורג	"
תרי"ג	הגלגל ר' חיים פרידריך טארן	ט"ז
תקפ"ח	הגלגל ר' זלמן ערגליות צרחד	כ"ד
תקצ"ט	הגלגל ר' יעקב נסולס לורנשטיין לצוב	כ"ה

מגד ירחים

יוצא לאור פעם אחת בחודש

מגד ירחים נשם ימים. מאורים ופירושים, ברע קרשים
לכל תפילה דרושים על פרשות השנה יפאז אורה וגם על
מדרשי המשול המובנים בעיני מחברים דרושים לכל תפילות
בזמניהם. פנים יקרים מפי סופרים ומפרשים, בעזרת יוצרי הרים.

מאת

יוסף חיים הכהן ווייס

מוזרו לשנת סאה ותרבעים לעה לאמצעיקה ב' דולרים
למעעכיה 30 כתריום והערך זה לשאר זרצות.

מחר מודעות לפי גודל השטח. מחיר גליון בידר שנים עשר לעה.

מחברים השולחים ספרותם יתפרסמו בהירחון.

MEGED JERUCHIM

REVISTĂ LUNARĂ TALMUDICĂ-ȘTIINȚIFICĂ

REDACTEUR :

JOSIF WEISS

ABONAMENTUL ANUAL

LEI 140

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

SĂTMAR, Piața Latinitatei 14

Cenz. Rabbi Ig. Klein Sătmár.

פאטאגראף צענטראל.

קאזינצי נאכטע נומער 22. שטאק

פאטאגראפיען אין קונסטפאלער אויספיהרונג, אויסער דעם בילדער
פיר רייוועפאסטע אונד פיר דיאניערסטע נעזעצליכע לעגטימאציאן
צו ביליגסטען פרייווע אין דרינגענדען פאללע אויך אין איינע פאר
שטונדען ערלעדיגט אויף וואונשגעהע איך אויך צו פאמיליען
אויפנאהמען אינם הויז וויא אויך אויפס לאנד

ביסטע דיא וועהרמען גלויבענסגענאסטען אום אונטער
שטיטצונג מיינעם אונטערנעמונגס.

צייכנע האכאנטונגספאלל

יהודא פריעדמאן.

Fotograf „CENTRAL“ Fényképész Satu-Mare,
Str. Stefan cel Mare (Kazincy ut.) 22,

באד-טארנא.

דאסס שאן לענגסט אנערקאנטע קורארט וועלכעס פאן דען
בעסטען ארצשען אלס פארציגליך עמפפאהלען ווירד בעזאנדערס
פיר מאגענקראנקהייטען בלוטארט אונד פערשיעדענע ליידען אלס
בעווערטע הייל-באד שענע צימער נוסעס שטרענג ארטה. כשר
נאסט-הויז ביליגע פרייווע, בעטהויז מיט ספר תורה אים הויזע. אללע
פראגען בעאנטווארטעט

Wtw. Friedman, NAGY TORNA,

קונדמאכונג.

פערשטאנדיגע היעטיס דאס וו. פובליקום דאס איך מיר אויף
דעם הויזען פלאטץ איין אוהר געשעפט איינגעריכטעט האבע איך
איבערנעהמע אללערליי רעפעראטורען צו דען ביליגסטען פרייווע
פינקטליך אונד נוס געבע באראנצי אויף דרייא יאהרען ביסטע דאס
געעהרטע פובליקום צו מיר פערטרויענפאלל זיך ווענדען צו וואללען.
Perl Majer, SÄTMAR, Str. Crisan 2, wiesowie dass Wiesse Haus.

מגד ירחים

יוצא לאור פעם אחת בחודש.

כולל מגדים חדשים גם ישנים ביאורים ופירושים בדעת קדושים לכל חפציהם דרושים על פרשיות התורה יפוצו אורה וגם על מדרשי חכ"ל והאהובים כוונות מחובבים דרושים לכל חפציהם בזמניהם פנינים יקרים מאי סופרים וספרים בעזרת יוצרי הרים.

מחיר מודעות כפי גודל השטח.
מחיר גילון בודד 12 לעי.
אדרייטסה לשליחות חר"ת וכספים.
JOSIF WEISS SÄTMAR
Str. Latinităței 14

מחירו לשנה בארצנו 140 לעי.
בטשעביא . . . 30 קראנען
באמעריקא . . . 2 דאללער
משולט בראש
ערך מאת יוסף חיים הכהן ווייס.

שופטים

הגאון כו"מ"ה צבי הורוויץ (בעל לחמי תורה).

בפסוקה על מי שנים או שלשה עדים יונת העת לא יונת עפ"י עד אחד הכונה עפ"י הנוצח צנורם שאלו לחכמה חוקם עם ענקו חמרה חטאים חרדף רעה שאלו לנצח חמרה נפש החוקים ימות שאלו למורה חמרה יצא קרבן ויתכפר שאלו להקצ"ה חמרה יעשה חסונה ויתכפר וחס"ה עפ"י שנים עדים כלומר חכמה ונצח יונת העת (הרשע) כי לדעתם אין תקנה להחמיר רק צמיתם או שלשה עדים צנורם טחין צהנ"ק קיים גם לדעת החמרה אין תקנה כי אם אין צהנ"ק אין קרבן חונס לא יונת עפ"י עד אחד זה הקצ"ה עקרה אחד ואמר תקנה טיעסה חסונה ולא יונת. ובזה יצא עקרה קודם עדותך ר"ל החמרה לאמר עמד חמרה התקנה להציל קרבן חבל רק צנורם ולציתך נאום קודם אם צהנ"ק קיים חבל ה' התקנה שחמיר יח"ס טיעסה חסונה לאורך ימים גם לאחר החורבן צהנ"ק טיעסה צנ"ה.

הגאון כו" בעל חתם טופר זצ"ל

בפסוקה לבלתי רום לצדו עמחו ולבלתי קור מן המלוא ימין ומחל עפ"י עמח"ל העמחה כאלו עמ"ז והעמסה עלום ועמחלה זה אז נחקר לו עדינה עמיה הנקראת "מה" ואם חקיר מן חיצת עלום אותיות "מה" נשאר "לו" ואין לו חלל ע"ז כעמח"כ לו ללו כבוד

כחודש וחסה"כ לצלתי רום לצבו נאחזי ולצלתי קור מן תיבת העולם
לוח יעין שהיה לוח נ"ס ולוח עמאל שהיה סיל ותמאל רק תיבת
נ"י קם רעז על ע"ז כן לא יעשה והנן.

בעהמ"ה ספר פני משה.

בפ' לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך יעין ועמאל פרס"י ח"י
לומרים לך על יעין שהוא עמאל וכו' וקטע לוח נסאו חכז"ל
על הסנהדרין נסל זה סלח הי' ולא כנחל. ונראה קצת לחסור דבר
חבז"ל אשר דרשו בעקראי קודם חף חס פסל הכמוצ חינו קובל את
הדק בנוו נ"ס ע"פ עמר תעמר עמר נסביל טתמעמר הנה עלת
תעמר הוא נסין עמאל ותעמר הוא נסין יעין זכנ נ"ס ע"פ
ואשינום נרלשיכס ואשנום נרלשיכס נפרס"י טס נסס העדרת לעד
טאשנווטיהס על ישראל תלויות נצ"ד טהי' לוח לעמות וכו' ופוד
רבים כיו"ב, ונ"ס חפ"י לומרים לך על יעין שהוא עמאל" תעמע
לדבריהם כי כל דבריהם כגחלי חס ועגין סדרוס הוא נקובל חללס
עד ערס"ה רק ולסעכות חקרת.

הגאון מוהר"ע הילדעסהיימער בערלין.

בפ' כאשר זמס לעשות לחמו צנוס' עכות חין עדים זנועין כסרגין
עד טיגנור הדין טהרי הנוקין לומרים עד טיגרג וכו' ח"ל
חכמים והלל כנר כחנר לעשות לחמו וסרי לחמו קיים ועצרת"י טפי
ולחמו נענוע טלחמו עדיין קיים והקסה טריטנ"ל והלל כ' צפ' יצוס
להקיס לחמו טס והוא כנר עס וי"ל דנאנעס לרקו דברי טריטנ"ל
דנלחמו נאנעס נלילדת טפיר עקרי לחמו חף לחמר עומו ולכן צפ'
יצוס טהס לחיס צבי חז לחד נקראו טפיר לחיס חף לחמר עיתס
חלל צבי צמדים זנועים טכחוצ לחמו ע"כ ללו לחמו ענוט הוא דהס
חס טקול לפדות ולא קראו לחמו רק עסוס דלחמו הוא צמלות וא"כ
ע"כ נוכרחיס לומר טלחמו טכחוצ עס נענוע טהוא קיים ולז עקרי
טפיר לחמו עסוס דלחמו הוא צמלות דלי לחמר עיתס הלל הוא
טקור עמלות ולין לו יחס לטקרת חו לחמו וא"ס.

הרב הגאון וכו' ר' בגציון ציולינג.

בפ' לא תחוס עיניך נפס צנוסס עין צמין וכו' יס לרקדק ערוע
לא חנר עין תחת עין וכו' כנ"ס למיל צפ' לחנר, וי"ל דמלת
תחת הוכח כסהדנר סרלסון כנר חינו וסס סלחרון פונד לעלחות
נקונו בנוו ותקרא את טנו סת כי סת לי זרע לחר תחת סכל כי
סרגו קין וינעס סדד וימלוך סחחיו, תחת חנוטיך יהיו צניך וכדועס
והוראת קיסור צ' נורה ססניהס קיימים ועומדים בנוו פ' נחקתי לא
יחליפנו ולא יעיר לחנו קוצ, צרפ" או רע, נקוב" וחס סנר יעיר
נצחנעס, נצחנעס" וכו' דתחס סניהס עומדים זו חלל זו ועלטיפס זו

צו לכן לעיל מ' חמור מיידי צויה שהכה את עין חזרו לו את עניו
 באמת לז"א עין. מחת' עין וכו' חבל כאן צעדים זמנים שמייצג
 הכחוד רק כאשר רלו למייצג האחרים דאס הרגו חיון מהרגין דכתיב
 כאשר זמם ולא כאשר עשה וא"כ זה הא"ס שהפידו עליו לחייבו
 יסו צומד חי ושלם צגופו לזה חמור נפש. ננפס' עין, צעין' צקסור
 צית ולא צקסור מלת, מחת'.

הגאון כו' מו"ה מרדכי בנעט.

בפסוק כי יפלה ממך דבר למעט צין דס לזס צין נגע לנגם
 סס רעז שחם תסאל סאלה מרוע נסתנה ח"ס הישראל מכל
 האומות ודמו זל נולד וכן נגעים צאים עליו הססונה לזה כי דצרי
 רינות צמפריך כי חריצו זה עס זה וסנחת חנס עסחוררת צקרנד וסנן.

הגאון מו"ה נפתלי סופר וצ"ל.

מרדכי שופטים וסופרים חתן לך ולא לחי"ס סס רעז על הסכנה
 הרע ספורי כעס נכמה קהלות סרולים לקבל עליהם רצ
 חניד ענקסים רצ חירוע לדבר ג"כ צספות הסמים וזאת חורית הנוסורה
 נפסה ונסעם ונסעם קולו צנולו אל הקודם ונסעם פחגס המליך
 הכוונה כי צתחלה היו ישראל צחוקף האמונה וסחזיקו צעפוז הדת
 וסיסדות הנריפה אז צנול חירה קהלה לס"ס עליהם ראש חונרו נעסה
 ונסעם הקדימו נעסה לנסעם וסי' צודקין את הרצ חס הוא צפל
 מעסים סוצים ולא סידרס היה עיקר חללס חלל המעסה וצצרות
 סיעים כאשר האמונה נסדלדלה אז סתחילו הסס לחמור ונסעם קולו
 צנולו אל הקודם כלומר רלוניו לסמוע מחחלה את קולו חס נתן
 לו סי' לסון לעודים ומדצרו נ"וה סחה צפוס"ר עירד סדור עוד עטר
 נעלות אחורנית חונרים ונסעם פחגס המליך חס יכול לדבר כן
 צלסון עמניות מואציות וע"כ חמור שופטים וסופרים חתן לך ולא
 לחי"ס כלומר לא סינול חן צעיי ח"ס"ס הגס סהול צור ריק מחורה
 ומירחת סנים סי' ירחם כי סאלו לכתן חורה ויחמור לא ידעתי ספר
 סי' יסוצ שופטנו כצרחונה צצ"ל.

הרב המפורסם בתורה חו"ש שלשלת היוחסין מו"ה שמואל צבי ווייס שאנרקומ
 בפ' לך דק חרדוק צמדרס (סוצל צחדרת חל"י) מכאן חמור
 לחסין דיינים צמני וחמיסי ופלל ויחצאר צהקדס דצרי סדעס
 זקנים לצנחסח"ס ע"ס צלדק חספוס ענייתך כתב הרצ צבור סור זהו
 סני וחמיסי כי צמני ימים חלו מול לך מנסעם צתחלת ליל צי צעסה
 רחסונה וצחמיסי צעסה רחסונה וון היום כדח"חל צונק' סצת ע"ס
 נועסה ונצבים דצרי סידרס הקרל חונור ולווה לך לדין סרדוק
 וכל סידרס לפרס בוונת סקרל וחונור חיונתי ססיה חס לניק צמני
 וחמיסי מכאן חמור להסיצ דיינים צמני וצחמיסי.

חצא

מהב"ל

בפ' כי תזנה בית חדש ופסית ונעקה וכו' כי יפול הסופל ונענו
 וי"ל למה כתיב כי תזנה בית חדש חלל גם תקוה וחזקת
 חייב ונעקה עוד י"ל זאנרו ולא תשים דמים צביתך דהאי צביתך
 נראה כעיתר והי' די זאנרו ולא תשים צו דמים והוי' ידע
 דאזית דרישא דקרא קנהדר (פיי) צפרוגת הצוסם לעורי ז"ל
 סנדקדק ג"כ צוס) וי"ל דמוס"ק רונות לו כאן רנו נפלא עפי'
 הירוש צנין ביתו של חדש הוא ציתו-הנלחית בדכתיב ויבן ד"ל את
 חלל וכו' וכאנדרס ז"ל ציתו זו חסמו והרואה לצנות צית קיסי'
 צנין של קינא עדי עד לא יסא פיינו צנעון ועד כונס הספלינו
 חכז"ל צנעון הסופל למס ענעון וזס"כ כי תזנה צית חדש צית כאנען
 ציתרל ועסית ונעקה לוגן חסעס גדל ונעקה לגזרות חלל סלך
 חסר יכונה צסם גג כדחיתל צילקוט יספי' ת"פ וזה לך חישו כי
 עלית לגנות נחית דרגל נקיצ חיתחל ולא תשים דמים צביתך סלל
 יהי' נוסח למס ענעון דמים תרתי ענענע וזהו כונס רס"י ז"ל וזהו
 צנען סנס ל"צ ע"ס כי יפול הסופל ונענו דהוי' זה ליפול ואעפ"כ לא
 נגלגל זאת על ירך וכו' דחיתל צילקוט תהלים ס"ח חלקים נוספי'
 יחידים ציתו וכו' ר"י פתח קראי צווגים הקצ"ה יוסב ועזווג צווגים
 צמו סל תלוי לפלוי וכו' ר' צרכי' חונר הקצ"ה יוסב ועוסה
 קולעות ונפיל לזה ונרים לזה הוי' חונר זה יפיל וזה ירים והתמות
 גלוי לעין כל דעה ענין קולעות לצווגים והענין הוא צעיניו תרואות
 חס ונדצרים כבצרות לחיס רחש כל דורס דמים הוא כונה חוסר
 עונד ען סנוכן ואס לא ינלל די ענזקסו ינסה ויחער חך חסח
 חסה הלזו צתר עכיל חזול עכיתל חף חס הקרקור יעס חצרו
 צווסם סיח רחש חחי הלל צת ת"ח הוא וכדועה חף הוא יסיב
 חנרים עה לי צהרי קלירי ונריעי ופכיים ננרורים יסאו תעכיים חתס
 צוועים להס חונס הקצ"ה יוסב צסעים יסחן וצונה קולעות נוספיל
 לזה ונרים לזה וננצב סציות עד ספני הגלדים נעסו סוים וחחי'
 סגיהס יעידון וננדין הלל חגון סי' לפכינו סידוך זה עססת יעי'
 צרלסית וזס"כ ולא תסוס דמים צביתך סלל תנכצו צנין ציתכס
 צספיל דמים כי יפול הסופל ונענו הלל הקצ"ה צונה קולעות כני'
 ולמה לך להנחתן ולגרוס להצריך סיסול חרי ענגלגין זכות עי'
 זכאי וכו' ויחר קוצ סלל להמתין עי' וצנה עיוסצים כל סדקדוקים
 ועפי"ז יס להצין עס סהנעילו חכז"ל חווגו סל חדס לקיים כי ענין
 קיים סי' קסה לפחי הקצ"ה מלך ורנעני על כל נעסיו ורואה ציסונו
 סל עולם סלל ילך קוס צרי' לסענין ע"כ סי' קסה לו כציכול
 להצציע חס חלרים צנללות יס כי חן הקצ"ה חדי צנפלתן סל
 קסעים והוא דומה ונעס לזווגו סל חדס סגי"כ קסה לפכינו יתצ"ס
 להספיל

לחטפיל האחד צטניל לצווגס כי ונאחו לא תלא חרפות ונקנצ כל
הקיצות עד שיתליו סניהם וח"ס.

הגאון כו' משה פאללאק זצ"ל בנהרנו.

בפסוק כי יקח איש אשה חדשה לא ילא צלצל בו' נקי יהי' לציתו
סנה אחת וסנוח אחת חטנו אשר לקח יליפ עפענ"ס צט'
חסיקי יודל ונלא או ונלא ענלא אשה ונלא קוצ ונולל אחי עור וננות
כי אשה רעה על כל דצר תפנה לצעלה פורק ונחכרה לפייקה
צכל פעס צעיוסין חדשים ונענלא צכל יוס ונולל אשה חדשה כי
חטנוול התרחקה ונענו והיום ענה חליו וצכל זה אל ילא לריצ רק
יקבל צאחנה כי לא דצר ריק הוא ונחמז"ל כל סיס לו אשה רעה
חינו רוחה פני גיהנם ויטנוח ציטירין קלים סנחר לו חסיית לחלילו
מגיהנם וחמז"ל ונעפע קסעים צגיהנם יצ"ח ונחמז"ל כי יקח איש
אשה חדשה אשה כח"ל אשר תעיד תחדש לא ילא צלצל לריצ
ולעלחמה כי על ידה לא יעצור עליו כל דצר יסורין נקי יהי' לציתו
צטניל ציתו זה אסחו סנה אחת ונעפע גיהנם יצ"ח ועי"כ וסנוח
יקבל סכל צאחנה וסנן.

דרוש

הגאון כו' רבי קאפל חוריף ז"ל.

בפסוק לא יצא פנוני בו' על דצר אשר לא קדמו אחכם צלחם
כו' ואשר סכר עליך את צלעם כו' תיצת סכר לכאורה
נראה למותל ופי' הגאון סכ"ל דלכאורה קסה לנוס נענש מוחז הא
ק"ל חין סליח לרציע דרצרי הרצ ורצרי סתלמיד דצרי נוי טומעים
ופקור הנעטלה חולם ונחולר צט"ס צ"ק כ"ח ד' דצריס סעוסה חותן
פטור ונדיני אדם ומייצ צדיני סמים ואחד נחם ססוכר עדי סקר
לסעיד ואי"כ ילפינן נחכח דהנעטלה לדצר עצירה אף דחין סליח
ופקור ניי"ע מייצ צדיני סמים ולכן סקרוס לנח צקחל דהוא פונס
ציד"ס אף סחוס צדק כ"ו כתנו דוקא סוכר חצל צאמר לצד פקור
צד"ס ועי"כ נפדט סכחוצ סעסם ואשר "סכר" דצלא סכר פקור אף
צד"ס וסנן.

אמר רמב"ם הולך חן צדצרי סדרטן נסרי' הוא סיי' חומר כי ספסוק
סוסיק פעס לחומר כי חין לו סתכללות חולי לא סיי'
לחל ידו ונכחו לססמיק גם לחחרים או חולי צטצע סיי' קעולן עי"
צח כנעניצ הלל רחם נח כי "סכר" עליך את צלעם ועל עסק זה
סי' לו סוללות וגם על דצר ספק כחומר חולי אוכל נכה צו ודפח"ח.
חנן

הגאון ב"ר מר"ה משה שיק זצ"ל.

אכן מלמעלה כ"י צמ"ק מצאנו ל"ה מואלין ליום חדין נקמח ונמח
צמנוכה והקטן נמוק' מוסקסדרין ז' חעריכן מחלת דינו על
חדש על דברי תורה וי"ט למתן כי צמנו י"ט תקנה גם לע"ה ולע"י
מלין לו פלאי למסקן צמנוה חס' יחזיק לת"ח וכיסבר וחזון וכו' י"ט
ובחסר מנעתי למרס מלחז"ל עתיד תקצ"ה להנחיל לכל "לדין ולדיק"
ט"י עולנוה ומוערו רצון "צמפילא" להורות נחמו כי חלדיק חלונר
והלדיק העמזיק מביהם בלחור יקצלו חלקם צמנו"צ חנוכ' זה רק
חס נוסח ונותן צמנוה ונחזיק צמנון הימיר וכסף מוזקק חסר חין
עליו חלודס על עולה חבל חס' חינו נוסח ונותן צמנוה ונחזיק
צמנון חסר גזל מרעוהו חוי עלוה חנח צמנייה כ"ס חנוצת ה' כל
פוקי חלה גם חס' עקיים כל חמורה כל עוקה עול חס' סלח צמולתס
ידיו וקרה עמר קוס"י חמוק' דלמולס מחלת דינו על חרס על ד"ח
ורק על קמנה חמח יפסר ח"ע צמנוה כי חחזיק ת"ח חכי צרכי
רצון דמלהי ופ"ב מואליס חס' כחח ונתן צמנוה כי צלח זה לא
יעיל עמחור רק חס' חחזיק צמקק מסור צלי סייגיס על חוכח וסנן צח.

כי תבא

הגאון ב"ר מר"ה בצלאל ראגשבורג ווילנא.

מדריש גם כל חלי וכל עכח חסר לא בחוצה צמפר חמורה חס
זה עיחת לדיקיס (חוצה ציפ"ד ח"ר דרוס ד') חכוכה כי
צכל קמפר וחמקסח חמוטי חורה חונלח עיחת לדיקיס צמפר צמחסי
עיחת חצות העולס ופוד צמפר חנוה ויעת יוסף וכל חחי צמפר
ויקדח עיחת כדצ וחניחו צמפר צמדר עיחת חסרן ועניס חבל
צמפר דצריס לא חוכרה עיחת פו"ס לדיק וסגס סמלער צקוף חמורה
ויעת פ"ס עקס צ' חסונות צדצ' ח' סצעת מלער עקס חמקוק גם
כל חלי עור ה"י ח"י צ' חלה מרע"ה חסר ח"י עניו עמר צמח לא
חחזיק עלמו ללדיק וחס"ה גם כל חלי חסר לא בחי"צ צמפר חמורה
חחח"ה חלונר צמפר דצריס זה עיחת לדיקיס וסנן.

ובשם הגאון צעל עמחח לוי סעפתי למרס כי עיקר חלער וחחנידס
צמפיריה לדיק חדור עפחח סעדר חכעת חורמו סענע חדור
ענוה כמלחז"ל לדיק חצד לדורו מוסל לערגליות כ"י וחח צכלל
חורה סצמ"פ וחמלה"ב לכן חככי יוסף לספליח כ"י וחצדס חכעת
חכעיו וציכת כצוכיס ססמחר כלונר חידוקי חורמו סענע חדור ענוה
זה סריעו וכל עכח חסר לא בחוצה צמפר חמורה חחח"ה עיחת
לדיקיס לעיקר חמכה חחח עולד סעדר חד"ח סלו חסר לא בחוצה
צמפר חמורה חחח חלונר חורה סצמ"פ וסנן.

והגאון רבי יחזקאל לאהדל (בעל מ"ב) מ"י עמ"י ס"ס גיטין נו"ן דבר
 תורה צפ"ח דינו בצנורית סכאנור צמון תעמוד בו ונס דרכו
 של ח"ס לאחיה פחות מצכלים ח"כ עה סתקצ"ה גוצה חוצו ונן
 העידית כלומר ע"י מיתת לדיקים אינו כתוב צמורה וסאח"כ גם כל
 חלי בו זו מיתת לדיקים וסנן.

נצבים וילך

הרב הדרשן המצוין מו"ה פייש פישמאן פ"ב.

בפסוק כי אתם ידעתם בו וסאלו את סקוליהם בו כסף וחסד חסד
 עמם פן יס נכס סרס פרה בו סכוונס עמנ"ס לפרס
 נקרא קודם צפ"ל לך ויסא לוס את עיני וירא את כל ככר
 סירדן כולה נסקה כגן ס' כחרן נלרים ויסע לוס נקדס נקדעונו
 סל עולם ול"צ כפילת סלסון כגן ס' כחרן נלרים וס"י כי סלות
 רסעים חנן כגף לרוצחמון כחנור קנחתי צחוללים סלום רסעים חס
 חרלה ונכ"ס כחסר רוחים לדיקים דופקים על פתחי לריצים יפסירו
 צספה חיה חלקי נספס וסנה חלעיה ססליך נססו נכגד לענן כצורו
 ית"ס כורד ס"י ללחם ולוס ס"י רוחה לרקת חצרהס וככ"ז ס"י רוחה
 כי לרה ויגון נלחמו ויסא עיני ורלה צעין סכל"י את כל ככר
 סירדן טרסעים וסעחים לט' כחרן נלרים טנולח סטופי זינה ועכ"ז
 רלה כי טוג לחס וככל חסר יפנו ילחימו יפרחו כחרז"ט וכגן ס'
 וחת גרמה לו ויסע לוס נקדעונו סל עולם וסאח"כ כי אתם
 ידעתם בו וסאלו את סקוליהם בו ר"ל טעונדים עפ"ז ותכ"ז כסף
 וחסד חסר ענחס וע"כ פן ימחם לצנכס צסחר וססאלו מווס לדיק
 ורע לו ודרך רסעים ללחם וחת יכרוס פן יס נכס סרס פרה רחם
 ולענה בו לח יחנה ס' סלוח לו כי לדיק ס' צכל דרכיו ונסלם
 לסונחי צפוח"ז לענן סחצידס נעולם סכולו טוג וסנן.

הגאון בו"ה מו"ה קאפל חריף ווערבויו.

בפסוק פן יס נכס פורס בו וס"י צסנעו חת דצרי חלח סחח
 וסחצרך צלצצו לחנר סלום יס"י לי בו לענן סמות סרוס
 חת סנעח"ס יל"פ כגד סחנורים כי נדוחק ססרכס חין צידנו כגדל
 חת צכ"ט על צרכי סחורה כי מלין יצ"ח לחמו וסחונס רובלת על
 חציו להוסיע נטה לחס צכף צנו וע"כ מגדלים חת צניהס ללח תורה
 ולחצק לסון ככרי וסולחים חוחס לצית ססר כללי וסס נוכרמים
 לחלל ס"ק ויטערצו צגוים וילעודו נעסיהס כחסר יורט הנסיון כי
 כולם חין צחס נחוס כנודע כי ננחקר נעסח כופר וסחנות סננים
 כחילו עמידים לימן חת הדין כי נחנו חת צניהס לענלך וסח סרס
 פורס רחם ולענה וסאח"כ וסחצרך צלצצו בו לענן סמות סרוס כי

זו בעצמה טבוחתו. מיטיגו די לורך הספנסה על זה חנור לא יאצח
ה' קלוח לו כו' כי והגלות "לנו ולצנינו" לעשות את כל דברי התורה
הזאת והנן.

וישמעתי עבדך צעל קדומת יו"ט זי"ע הוא ה"י חנור לפרט עקרה
קודם הכל כי ים נשפים עונדים על כל התורה ועומים
לדקא לעניינים וחוסרים כי צוה יזכו לעוה"צ חזל לא כן הוא וז'
צכלל ע"ס בחצות סחין לפניו נקח טוהר וצעל כ"ס פ"י צוה חסר
לא יסא פנים ולא יקח טוהר עוסק עוסק יתום וללנונה כלומר קלח
יקח טוהר וזה הליך טעוסה עוסק יתום וללנונה וזה הטענה והתנך
צלצו הרעע יתנך צלצו צלצו צלצו לעטן קמות הדות את הלענה
כי חנן להם לרעצ לא יאצח כו' לעשות את כל דברי התורה והנן.

הנאון כו' רבי שלמה איגור ווארשא.

בפסוק וז' כעננו את דברי האלה הזאת והתנך צלצו קלוח
יהי לי כו' ורצתו כל האלה הכתובת צקפר התורה יל"פ
עפ"י דמכונ"ל על עקרה קודם גם כל חלי וכל עכס חסר לא
כתובת צקפר התורה זה נתינת לדיקים טהקצ"ה לוקח את הלדיק
לכפר על עון הדור וזעזע"ב והי' כעננו" את דברי האלה ר"ל
טינוע וזה טדמכונ"ל על הפקוק הכל דעיתת לדיקים נוכפרת ע"כ
יחנור כי קלוח יהי' לי כי הלדיק נכפר ע"ז חנור ורצתו כל האלה
הכתובת ולא זה חלינו כתובת וצוה יל"פ הפקוק לעשות צהם
נשפט כתוב" כלומר הענות הכתובת ועל ידי זה הדל הוא לכל
מקידיו קלח יתנו בעון הדור והנן.

הנאון מו"ה אליעזר זוסמן סופר פאקש.

בפסוק וחנור הדור האחרון כו' כענפכת קדום כו' וחנור כל הגוים
נוט עסה ה' ככה כו' וחנור על חסר עזזו כו' ויעצרו
חלקים אחרים ול"צ נחל כי לא ככתוב עה יחנור דור האחרון גם
העקל כענפכת קדום חין לו הצנה ונראה כי מדעים נקרוצ צלו
וילא עתק נפיהם לחנור קול עצודת ה' צין חלם לעוקים וזה חכפכת
לשקצ"ה חס טחוט וחכול חו יחכל מקן ועכצר יחליו חק חצנת צין
חלם לחצירו להחכיל רעצים ולרחת על חלענות ויתומים צאלה חפן
ה' עפרו פיהם צלי חוק כ"פ צעל כ"ס כוונת הפקוק חלל חגצור
כו' חסר לא יסא פנים ולא יקח טוהר עוסק עוסק נשפט גר יתום
וללנונה לחת להם לחם וקעלה כי חין עלות לדקא עכצת ענינה
חבל הדור האחרון וצברי נחלרן נחוקה חסר לא ידעו טיקרלל עופ"ז
כחטר ירמו נכות חקרן על עס עסה ה' ככה יחנור רק צעון חטאת
קדום חסר הפך ה' ולא יחנור הדור האחרון צעצור טעצרו חת
צרי"ה חל כל הגוים חטר ידעו עה טעטו יחנור על חסר עזזו
צרי"ה ה' ומקיים לנו ולצנינו ע"ע לעשות את כל דברי התורה הזאת והנן.

והגאון בו בעל כתב סופר זצ"ל.

בפסוק הנקמרות לה' כו' הכוונה כי זמן גאולה חתום וסחוס חפ"י
עשרה חסר זה נקוד ה' לא ידע מתי קץ הפלאות זלתי
לה' לצדו חבל ים דבר נגלה שכל אחד יודע היום נקולו חסמו
זמנה כ' ויסליכם אל ארץ אחרת כיום הזה ועד מתי לא ידענו ואמר
הנקמרות לה' הנקמרות ואח' זמן הקצוב לגאולה כל יאמר עוד חפ"י
ידוע רק לה' והנגלות סבו הוא דבר נגלה לו ואפי' לזכירו ומה
הוא לצטונו את כל דברי תורה הזאת והגן.

בילהוש לא חובל עוד ללאת ולצא מלמד סנקטמו נמנו ספרי
סחכמו ונראה לצא כוונתם עפ"י סמגיד מדרגת לפתח
מחכמוז"ל יפתח צדורו כסמחאל צדורו דכמו סחקרון לראש הדור
חס מדרגתו קטנה ממדרגת הדור ואח' זלתי נווללח לספוט את
דורו כמו בן סקרן חס הוא גדול ביותר לפי ערכם ומפולג צופלה
יחסי מרדכי כי גם הוא חפ"י ראוי להיות לראש ולנהל את העם כי
לא יעזרו כח ללכת אחרי ומהתדמות חפ"י צנודותיו וזה דומה
למלכות סחמו ראוי ללבוש צו זלתי חס הוא כמדמו לא חרוך
ולא קלר וסח' יפתח צדורו כסמחאל צדורו סחם ח' סמחאל צדורו
סל יפתח לא ח' להם לראש כפי דלות ערכם.

ובזה פ"י מחכמוז"ל (נ"ב ח') אחו יום סנפטר חזרה חפ"י עמדו
כל גדולי הדור ואמרו חפ"י לו לפולס סחגד מנהיגם ואח' לו
לספינה סחגד קצרכיטה חזרהם האליל מרמו קדושה וסלימות לזכי
דורו פ"י ואת הנפס חסר עמו צחק כי הכניס נפשות רבות סחת
כנפי הסכינה ופי סחם ח' צדורו כי הכניס נפשות רבות סחת
כנפי הסכינה ספיע מחכמו על גדולי סנפלה צעיון ומקירה
ללמוד סמונת ח' וחי ידיו רצ לו ללמד גם סמוני עם סחותי ערך
חסר קירה סכלם להסיג עפ"י מקירה כי ח' זכמו ללמלס סספסחו
למען יוכל גם קטי ערך לקבל וצחופן זה סמפתי לפרק כוונת
מחכמוז"ל צמר פ' חקת ויתן חלקים חכונס לסלנות כו' סנור ר' לוי
מה חול גדר לים כך סיתה חכמו גדורה ר"ל סח' זכמו ללמלס
סספסחו חכמו לומן יקבלו גם סחותי ערך זה סספדוטו גדולי
הדור חפ"י לו לפולס סחגד מנהיגם כלומר כלל ספולס וסמוני עם
וגם חפ"י לספינה סחגד קצרכיטה חותן סלללו צמים חדירים ועסקו
צעניי חכמות חלקים סחוא גדול כים ונכסלו צעיונים נספדים
וכזים חסר עליהם נופל לומר סחם יורדי חים כמו סיורד צנים
חס חפ"י יודע לכוון כל סלריך ליורדי חים לללל צנים חדירים בן
ספוק צעיוני חלקים חס חפ"י סכלו לא ויסר ורפותיו כוזנות קולן
צנטימות ויכרע ויפול ואזרהם סספיע להם סמונת סונון נמליח
סצורח ית"ם חמדו ויכלתו וסנה זקני ת"ח כ"ז סמזקינים דעתן
נחוסות עליהם פ"כ חער מרעיה לא חובל עוד ללאת ולצא ללאת
ממדרגת

ענדענדיג סרעט וואס"ב לחזור ולנחל אל ה' ונקום חסד ענדתי סם
 בתחלה וולער ענקענע ענונו "טענדי" הסכנות הם המלכות הרשעות
 חסד צדק יצא אל עמסן היכל הסכנות פנינות ולחוסס לדין ללמד
 לנתיחלים חותן הספרים כבוד רחוק עמד ענונו וסגן.
 המאמר

הגאון מו"ה שמואל קאטעליש

בפסוק וס"ב כי תנחלכם חותן רעות רעות ולדות כו' ונקום חסדי
 י"ב כי עמי להאי קרל צדי ואנוי עבד סרבו ענליה לו
 רעות ולדות תקנה י"ז לו יל"פ כי האדם היורש צעלמו כי חסד
 וסכנות נתיב לו לפי עמסן הרעיות אז צלבו יצין וסג ורפח לו
 כחשד חסד דוד המשיח"ה כי חסד ללמד כבון ומכחוצי נגדי חסד כי
 עמי חסד חסד עמסמס חסד עי עמסמס חסד חסד יסר אז גט
 היקורין לא יסרנו חסד ענדענע חסד וסג עמסמס קסדענע י"ז
 ג' חסד צדיקס חסד ענליה חסד דלסן ענליה צד על חסד חסד
 וס"ב עבד סרבו "ענליה" לו רעות יצות ולדות כלומר סכנות
 חסד צדיקס ענליה חסד צדיקס חסד כי לפי דעתו חסד חסד
 עמסמו עליו יקורין אז עט תקנה יס לו וסגן.

יידיש דייטשע ערקלעהרונגען.

בפסוק ולא תטור מכל הדברים וכו' ימין ושמאל ללכת אחרי אלקים
 אחרים לעבדם. אין דען פסוק איזט צו בעמערקען דיא
 ווארטער "ימין ושמאל" זיינען נאנץ איבריג צו זיין דיא ערקלעהרונג
 איזט פאלגענד אינדעס וויר דען פסוק פאן פ' ואתחנן לא תוסיפו על
 הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמור את מצות ה'
 ערקלעהרען ווערדען דא דיא ווארטער לשמור את מצות ה' זינד נאנץ
 בעדייטונגלאז ווער דיא מצות אבסידערט דיעזעלבע דאמיט ניכט
 בעאבאכטעט זאנדערן צערשטערט! וויר קאננען דיעס גוט
 פערשטען דורך איין בייאשפיעל: איין קויפמאנן האטט זיך פאן
 זיינען נאכבארען איינע גראסערע סוממע געבארגט צו זיינע פיעל-
 זייטיגע געשעפטע מיט דער צייט וואר ער מיט גראסער פערלוסטע
 צו גרונדע גענאנגען אונד קאנמע זיינען שולדען ניכט בעצאהלען.
 זיין נאכבאר דער איבערצייגט וואר דאס זיין שולדנער פערארמט
 איזט פארדערטע ער ניכט דיא שולד נאך געוויסער צייט קאם דער
 שולדנער

שולדנער צו זיינען נאכבארען פלעהענד ער מאנע איהן בעריקויכ-
 טינען אונד איין גראסערעס טהייל דער שולד איהם גאבלאססען
 דער נאכבאר שפראך צו איהם יא איך בין צופריערען אבער בעשטימט
 מע מיר דאך איינע פעסטע צייט פריסט וואן דאס מיר בעצאהלען
 ווירסט דער שולדנער פערפליכטעט זיך אין געוויסען ראטען ביג-
 נען 4 יאהרע איהם צו בעצאהלען דיא בעשטימטע 4 יאהר ווארען
 שאן ביינאהע צווייא פאך אנגעלאפען אונד האטטע ניכטס געצאהלט
 זא פראנט איהם זיין נאכבאר וואצוא זאלטע דיר אייגענטליך דער
 אויסגלייך ער ערווידערטע איהם זאלאנג איך דיר דיא פאלשטאג-
 דיגע סוממע שולדיג וואר עס מיר זעהר שמערציג דיך מיט זא גראסען
 בעטראג צו בעקירצען דא אבער דיא מיר אויף איינעם גראמען
 טהייל דערזעלבען שאן פערציכטעס האסט פינדעטע איך שאן
 בערוהינונג דא זא איינע קליינליכע סוממע אויך דיר ניכט זא
 שמערצליך פארקאממען ווירדע עבען דענועלבען ראטה ניכט אויך
 דער יצר הרע דען מענטשען דער איהנען פארטוועהרענד פאן דרך
 התורה אבצולייטען בעשטרעכט איזט ער זאנט וויא זייא דיא מעג-
 ליכקייט פארהאנדען דאס דער מענטש אין זיינער שוואכע איין זאלך
 האררענדען יאך תרי"ג מצות אונד נאך זיינע צופיהנונגען אויף זיך
 ערטראנען קאננען זאלל ווארע דאך צומינדעסט 75 פראצענט פאן
 דיא מצות נאכגעלאססען קאננען וויר מענטשען אונזער פפליכט
 דאך ערפיהלען אבער וויר-זינד איבערצייגט דא דיעס אללעס
 אונריכטיג איזט דא דעריעניגער דער קיינע עמפיהנדונג האטט מקיים
 צו זיין תורה ומצות זייא בייא איהם גאנץ גלייכגולטיג אב 60 מצות
 אדער נור איינציגע אויפערלעגט איזט דוד המלך ע"ה זאנט גנתקה
 את מוסרותימו דיא רשעים זאנען אין ערסטער רייהע ווערפען וויר
 פאן אונז אב דיא דינגערן שטריקע דיא אונז אין אונזערן וואנדלונג
 גען פעסטעלן שיטטעלן וויר פאן אונז אב דיא מצות דרבנן דיא
 גדרים וסייגים דיא אונזערע חכמים אנגעשמעלט האבען זאדאן ווירד
 שאן לייכט קאממען ונשליכה ממנו עבותימו די פעסטען שטריקע
 דיא מצות דאורייתא הינוועג שליידערן צו קאננען אונזער הייליגע

חכמים ווארען איממער זעהר בעהוטזאמם אויף טרעה דציבורא אונד
מיט בעזאנדערע ריקזיכט אויף דיא ערטראנונגס מאגליכקייט דעם
פאלקעס יעדער איינציגע אזעהר פאן איהנען בעזיטצט בעזאנדערע
טראנווייטע אין דער אייגענמליכער ערהאלמונג דעם יידישקייט פיר
איינע דערארטיגע אבענערוועהנטע איהרע פיהרונג דעם יצר הרע
ניממט פערוואהרונג דער פסוק ולא תנרעו ממנו לשמור את מצות ה'
דאס דער מענש ניכט דענקע ווי דאס ער דיא מצות השם ווייל ער
פאן איהנען אבמינדערט מקיים זיין ווערדע דא דיעס איין דערארטיג
נער אירטהום אינזשוועלכער פאן יידישען וועג אין נאנצען אבלייטען
ווירדע ווי עבען דיעס איזט דער זינג פאן דען פסוק ולא תסור ווען
דער מענש נור דאס מינדעסטע אבטעהרט פאן דיא פארגעשריעבענע
נעבאטע נור איינע האאר רעכט אדער לינקס זא דראהט איהם שאן
דיא געפאהר ללכת אחרי אלקים אחרים מאנע זיך וויא זעהר לעהרריין
זינד זיא היערערוועהנטען פסוקים דער מענש פערוואהרונג דאס
ער פאן אונזערע גדרים וסייגים אויך מיט איינע האאר ברייטע ניכט
אבטרעטען זאלל ווי.

דרוש לפרקים.

הרב הורדשן מ"ה פייש פישמאן זצ"ל פרעסבורג.

ר' שמעון אונד העסלך צדק ומעסיק ענטפנטו וואונד עס כח
חילן זע נח כח כ"ר זע נעלה עליה הכתוב כחלו מחייב
נפשו י"ט עפ"י צפ"ר חוצה חלצות צטער הצטחון דגדול חמיו
על האדם לנטות צה' בלעזר וחכמה כי היא סכות לך כח לעסות
חיל אך עכ"ז לא יאער האדם נאמר קלל חסיד לרבי רק ע"י יסופת
ה' נח לי לעקוק ולקרות צעלחכה חצתה רק צה' לזח חמרה חויה
וצרכתיך בכל אשר תעשה ודמ"ל יכול יוסף וצטל ח"ל אשר תעשה
עליך נוטל חמוצ לעקוק צד"ח רק עליך לחמנין סה' צדך נעשה
ידך. וסנה עי טעקיר צמחתי נח' הוא יעצור חמיר ולא יקוק ולא
יכח כי יחשוב סע"י עבודתו חרבה ירצה חונו חונס גם זה סדך
טלל יעקוק כלל צעלחכה לח נכון רק טכיתס בלח טוצים, וסנה
לניחת החילן מורה על ציטול עולחכה כנוו ססחילן ילניח פניותיו
צלתי קרחת חרס רק סגרעון סכיתן צלדעס נעשה חילן נעלמו
וט מירות חונס סכיר היא ססדה סנוולח מנחלותיו לרדך עול
ויגיפס רצח לקדד חלעחו לזרע וכדועה ולחח ססדה סח סנל

העבודה וזה קטנו חכמים בלשון הנושנה החולך בדרך ושונה
 סמוכז בדעתו איזה דרך ילך להמיות את נפשו ונושקיק
 עומקתו וזה לידי הסכנה ואמר עה בזה "חילן" זה כונו שהחילן
 נוצח פירותיו ונפלונו אפעה בן גם חני ולא אפסקו בנולאכה רק
 אצקה צה' או אומר עה בזה "ביר" זה כונו הקדה ילמיה רק עיי
 עמל ויגיעת צמר הדבה בן עלי המונה רוצלת לעסק תמיד רק
 גמלאכה כי רק אז חלליה עיי כמו ולונו ופולס ידו ויקור צמחיו ה'
 נעלה עליו הכחונ באלו נמחייצ בנפשו כי רק שניהם כאלה קוצים
 כ"ס עה' נלפדי גבר כוננו הכל נחשו ית"ס עם כל זה דרכו דרך
 האדם יחפן וה' ימחו צנועגלי לך לענן שמו חנו.

תולדות אנשי מופת.

תולדות רבינו יהונתן אייבשיין.

המושך מחוברת ב

במ"ן יסג רבינו יהונתן צנוחה ויטבון בצור צמחם אך החרות
 חקר נולא את אחיו צפראג ובכל נדינת צפהנען ונעשהרען
 צפרון העלמנה סכית צין פרוקסיל וצין עקטרייך הדחינו את נפשו
 צ"י צמח חקיה מרלו חשני חיל עקטרייך האונגארים בכל פרי צפהנן
 ונעשהרען ויפלו על היהודים ויטללו וינזוזים ונעטלת עקטרייך
 גזרה גזרת גרוש על כל היהודים צמתי נדינות האלה אז התפורר רבינו
 ללאת לעזר האנללים ויפן על ראשי קהל רונוח לצקסם כי יפלו
 מחנתם לפני האפיפיור כי יתפורר להעציר את רוב הגזירה ואל
 קהלות ישראל בדרוס לרפת פנה צקסם כי יואילו להתנדב להחיש
 עזר כסף לחללי רעצ ונפוני סודדים ודנריו בכרחה לא סגו ריקם.
 בתשע סכים יסג רבינו צונין ואל בית מדרשו הידולה נהרו רצים
 ננחורי ישראל אך צהנשך-הזמן כגולה נומחו סם כי חרצ
 נחניה רישר חצ"ד בלאתרינען שהיו אוחצו לפנים והפך לו לאויצ
 וסם לו לו עלילות דברים אך קרוציו ואוחציו צפיר אלטונא תתפוררו
 ויעירו את לב ראשי הקהלה וראשי הקהלות הסנווכות להם הנוצורג
 וואלזיצעק ויקבלוהו לחצ"ד על הקהלות האלה צמודם חלול תק"י.
 בעצם הסנה הראשונה לזא רבינו יהונתן לאלטונא סימה יד ה'
 צילדות נוצות ישראל ונחו עתן הרבה וסחי נוצוכה גדולה
 צעם ויפנו אל אלומס ונורם אשר ידעו צו כי כמו גדול גם צקסח
 כמו צנגלה לחסונ נחטנות לפלור צעד הונגפה ורציו כחצ להם
 קניעות לסוס צלוארי הנקיס ההרות להיות לעשנור עליהן כאשר
 הסכין לעשות גם צמוד הומו צונין וננגדיו פמחו את הקניעות
 ונלחו צהן לרעתן ידיס נוכיחות כי נפס יהונתן דצקה גלעונות
 טצתי לצי ינ"ס והמסד היטן אשר כצר נשתקע חזר ונעור צרצ כח
 כי סעירו חרצ ר' יעקב עמדן ויפח צו צלש עצרת קנלחו ונוריצה
 גדולה

גדולה פלטה צין קני הרצניך הגדולים האלה ומוקיריהם ועד
 נהיה הקיפה את רוב קטלות ישראל צהרנות חשכו ופולין דבר
 ילח נפי הרב רייב צנוטב ראשי הקהל כי נולח טון דבר רב צקמיס
 על רצינו יתוכחן ותקס קצרה צבל פלוס הקהלות אשר הסימור
 צכצור רנס וחלוסם ולרצי יצקצ צונדן הוגד לחמור כי חס לא
 יעמור עיו ולקטור מנגוס צכצור רצינו יתוכחן דמו צראטו ויירל
 רייב לנפסו ויקס ויעמור למני הסיצה צכצכני פלו חמר קריחת
 המורה ויאמר כי צורר הציב חלו סהקמיס חמר קדח חיס עחמיץ
 צעצתי לצי ינ"ס כחצם חך חכמו עחליץ לחמר סעידי חצי"ד ילח
 חבל עפני טעכטלה ילח עחמי עחויצ חחצי"ד רי לטוביח לרקמו
 ולנקות עמנו עחמס רב.

והמשך יבא בחוברת הבעל.

שנת	אבני זכרון מחידוש אלול.	יום
תרמ"ג	הגאון הקדוש (צנח ייטב לב) יקותיאל יודח ט"ז קינפט.	ו
תקל	הגאון הקדוש ר' פנחס עקארנין מגדולי חלונדי צעמיץ ז"ע.	י
שטו	הגאון עחמי"ל עפרח.	י"א
שעו	הגאון ר' דוד גאחז צבל לנח דור.	י"ב
תקמ"ב	הגאון רצי יתוכחן חיינסיץ צבל חמוניס וכו"ס.	י"ג
תיר	הגאון הקדוש ר' חורי עקארעליסק עחמי"ס חמרי קדס.	י"ד
תרמ"ז	הגאון כוי ייט ליפמאן צבל חורי.	י"ה
תקס	הגאון ר' עננד צלוס צי חויפאלח צבל חסו ציט סכרים.	י"ו
תרטו	הגאון ר' נתן חלילי רבו על חס.	י"ז
תרסו	הגאון ר' פלוס רוקח צבל.	י"ח
תרסו	הסיק ר' צעראל ציסיק ר' ערדכי עחלדווערנע.	י"ט

פחגמיס מחובמיס

(א) דרשן חמר צל לעיר וידציק מודעס צמח צככני כי ידעס צמח
 קנע"ל וינח חמר פלטה להרע לו ויקר את המודעס וילך

לו ויהי בצבת דרס הנוגיד וישא ונסלו ויאמר פ"א כסארת לנדי צבתי כי אסתי נקפה לעיר אחרת ויהי צבקר תלכתי לעקולין לקנות צקר ויען כי לא נקיתי צאלה צקשתי כי יצמר לי צקר טוב וקל לתקן ויתן לי לשון וילכו ח"ך לצבל אך יראתי אולי אסבת את כל דצרי ע"כ כתצתי על פסת נייר והדצקתי על הלשון והנני הולך ווישא צירי את הלשון פתאום ויצא כלב לקראתי ויחטוף ונעונו ולא חדש מה ואפן וארא כי רק הנייר חטף אז נחנתי ואמרתי צקול תודה לטי כי "הלשון" נשאר וזה חדש מה לעשות.

(ב) הרב צבל התביא בלשן ה" צבית האקורים אדות עלסינות והציאו לו מאכל עבית גציר אחד יר"א וצטון הסליח ונעונו כתון צתוך הקדירה פסת נייר כתיב זה "אוננים לדקדקך דק צנחתי" כלומר פ"י נחמתי וטומד תלל כנגב לדק.

(ג) בעיר לצב ה" דיין אחד סתי נרנניס עליו טלוקט טומד פ"א ה" נחפבל צבית הגלון צבל יאופת יעקב וה" נאריך מאד צקריאת טעם צמיצת "אחד" וישאלהו גלון יעקב נדוע הארכת כ"כ "צאחד" ? ולא ידע מה להשיב ויאמר לו הגלון ה"ל אבי אגיד לך טעם הדצר הנה חז"ל אמרו כל דין דין אמת לאמתו נפסה טומף להקציה צנעפסת צראסית וא"כ אם הדיין אינו לוקט טומד לא נקרא הטי"ת אחד סהרי יס לו טומף הוא הדיין האמת אבל אם הדיין לוקט טומד ולא נפסה טומף לחטיית אז ה"ס אחד ואין טבי לו ולכן אמה שלקחת טומד הכך נאריך צאחד ונכריז סהצורא הוא אחד ונימדה טלון אמה טומף לו.

(ד) פ"א ה" דיין חורת חלל הגלון צבל ח"ס וצבל דיין אחד סהיה נעיר אחרת הליט טעבותיו על ידי הדיין ונור"ל סצביריו והכיר צבל ח"ס כי הטענות צנרונה יקודס אז כתב על סצב"ד ה"ל צלחות ונלילמו "נעירים אדם על "סצבתו" ונכניסה צנורין סלו.

ארגו מכתבים

פלוגי צעיר פ' קצבלו נכתצו אשר מלא על כל גדותיו ולדאצון לצבו לא נולאו דצרי מוכסרים להדפיס צירמונו "והעורך טוב" אשר הזכיר צמכתצו כי מציא תמיד דצרי נודע לרצים כי "העורך" הזה רק צנצורת חז"ל יחפן ונעו"ת לור יאופתו וע"כ לא יצקר צין רע לטוב, וידעתי צטח כי גם נר צתגיפו ליני הצ"ה וחסל טכצת טל הילדות נעליו יצביר עליהם הקולנוק. מאיר סלחנו לידו חוננס הוא פוסק צקוגיל דסלחת וחזרה ועל טנעטפת כחצו לאמור צגופן מלחס כי לא נולאו אומי ודכירנא עוצדל האיות ק נקאנניקא הלך ת"ח

ע"ה לחקוף לרקע ענור ח"ה גדול וצא אלל כגיד אחד ובאשר הנגיד
 ראה את הגלות"ק ערמוק. טרם צא אליו הרגיש כי צא אליו ענור
 נחת יד כדרכו בקודם ע"ב הסתיר ח"ע צהדרו ואנר תגלות"ק כי עתה
 ענין דרסת חבנו"ל גדולת הכנסת אורחים יותר נקבלת מני הסכינת
 כי עלינו ויסתר עתה את פניו. נפני הסכינת ונרע"ה הסתיר רק
 פניו והיא (הנגיד) הסתיר עלונו מכל וכל מפני האורחים וע"כ
 דגדולת יראה ח' צעלנו תורתו וירחם פלוני כן דרך הרעצלים
 ורחמי-חדשים חללו אשר רק צילדי נכרים יספיקו, וסעעתי מעשה כי
 חס אחד אנר לענצר אחד כי עתה ספרו רק לענן סרוח
 כסף ויעתה צחכות ח"ה הקופר ח"ת מפילין וננננננ גס הוא עוסק
 בעלמכת הקודם ענור כסף האם נמקלת מלחכתו ענור זה? וס'
 יסנז קופענו כצרחסוכה. נארמארש צלרגוי מרונד ח"ת אשר סדר
 לן נר נהגלון ר"י סלננננר חס דברים הנחנין לחכת צלרין לעי
 סלננרס חננס נקרת סלננו רק להציא דברים צעמס ולזלח יקנה
 נקונו צסלת סנעל"ק ולמו ססלית.

ברכת בתיבה וחתימה טובה

דחותמנו וכווראינו הנכבדים

העורך.

טאפיציערער!

זאממטליכע טאפיציערער ארבייט אונטערנעהמע איך מיט
פאללער גאראנציע צום בילליגסטען פרייז אויף וואונט געהע אויך
אינס הויז געגעשטאנדע צו בעזוכטיגען ביטטע דאס געעהרטע
פארליקום צו מיר מיט פערברויאונג זיך צו ווענדען.
ערסטראנניגע ארבייט!

Einkorn Samuel, Sătmar Piata Bratianu (Deákter) 7.

אפפערערע מיינע ערסטקלאסטיגע פארמעס אונד רצועות
ערצייגונג צו אללער בילליגסטער טאנעס פרייז וואואהל אין ענגרויא
אלס איך אין דעסאיל.
פאסטזענדונגען ווערדען ראש אונד מיט אללער בעסטער פינקטליכקייט
עקספעדיערט.

David Davidovits, SIGHETUL—MARMAȚIE

Str. Rosela (Vig uttza) No. 6.

מודעה רבה!

נמצא למכירה בזול מאוד ש"ס ווינא מכורך עז והדר עם ארכע
ש"ע דפוס מדפים וספרי פני יושע על ש"ס מכורך מחירם הכל ביחד
סך שמונת אלפים לעי ולהשיגם אצל
משה יצחק שטערן.

Stern Mór, ARAD, Str. Cuza Voda 59.

נמצא למכירה בבית המערכת יורה דעה כ"ח לבוב מכורך עז
בעד 1200 לעי פני יושע על ש"ס 100 לעי.

בית המדרש לערב וזרע

תלמוד תורה

ספר א

תלמוד תורה

תלמוד תורה

תלמוד תורה

תלמוד תורה

תלמוד תורה

תלמוד תורה

תלמוד תורה

JAKOB WIDBER'S BUCHDRUCKEREI SEINL. JUD. SÄMTER Rumanien.